

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 G-hasábon petít sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Élytér petít sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 887.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1911.

FONZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, szeptember 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kormány a magyar aviatikusokért.
- Pusztító kártyaszennvedély.
- Mennyi adót fizetünk?
- A pénzsóvár román király.
- A bán támadója.
- A miniszterelnök a tisztviselőkéért.
- Csermák repül.
- Jön a krinolin.
- Toselliné Lujza emlékiratal.
- Az orvosok harca.
- Az elárult Lido.
- Ázsiai kolera Budapesten?
- Fordulat a lippal ügyben.
- Öngyilkos lett a Tauszky Lipót fia.
- Pusztuló aranybányák.
- Tarkaságok.

A repülő-nap.

Arad, szeptember 2.

Ej — mintha egy kevéssé elmaradtunk volna a kulturában! Székely Mihály Budapestről Bécsbe repül, a francia hadgyakorlatokon levegő-ütközeteket rendeznek a katonai aviatikusok, másutt közlekedőeszközzé akarják az aeroplánokat avatni, sőt az ujságok széthordását is pilótákra bízták már — s Aradon csak most lesz az első aviatikus fölszállása, mint az egész vidék érdeklődését fölpezsdítő látványosság.

Pedig nincs ebben semmi elmaradottság. Hiszen, amíg a pilóták tudománya bizonytalan, próbálkozás-szerű volt, nem is lett volna ildomos a közönség elé lépni vele. A közönség föltétlenül nagy ur. Olyan fölszállá-

sokat rendezni, a melyeknél az aviatikus se tudja biztosan, vajjon sikerül-e, nem szabad, akármennyire becsülendő (gyébként az aviatikus mérészsége és ügyessége. Ilyesféle volt tavaly Szegeden Montigny vendég-szereplése, a mikor a szegediek egy rosszul sikerült fölszállást és egy jól sikerült lezuhanást láthattak. Aki tehát a nyilvánosság elé lép: akkor tegye azt, amikor egy Bleriot-nak biztonságával ül a veszedelmes járművön.

E mellett pedig az aviatika utolsó időszakában annyira lázasan hajszolta a rekordokat, az újabb formákat, módokat, hogy szinte módjában se volt magát mutogatgatnia. Az egyik átröpüli a Simplon-t, a másik távolság-rekordot teremt; a harmadik a társas utazásra igyekszik alkalmassá tenni a szubtilis gépet; a negyedik lövegeket bocsát le a biplánról, — az ötödik... Aki pedig nem lehet a világ legelsői között, az hihetetlen makacssággal és eltéphetlen energiával próbálja a gurulást, a repülést, a nyolcasokat, a kilométereket, s ebben az igyekezetben el is felejtí azt a hiúságot, amely a közönség elismerésével, tapsaival nyer kielégítést.

Nemcsak, hogy el nem késett, de aktuálisan friss esemény az aradi repülés. A mikor Székely Mihályban az első vérbeli, hogy úgy mondjuk, öntudatos és erős magyar aviatikust ünneplik, akkor az aradi közönség is

mohóbb vágygyal érdeklődik az aviatika eseményei iránt, s örül ez alkalomnak, a mikor Csermák, a Libelle pilótája bravurjaival előtte megjelenik. Nem lát abban egyszerű produkciót, hanem a kulturának, a legújabb világot változtató tudománynak színről-színre való megjelenését. Olyan bemutatkozását, a melynél ez a tudomány már nem tapogatózás és nem tipegés, nem az eshetőségekre alapított valami, hanem már pozitív, a levegőn uralkodni tudó hatalom.

Szép, nagy érzés az, amikor először látja az ember embertársát a levegő biztos nyergében. Eszünkbe jutnak azok a tiszteletre érdemes, de sikert nem aratott aradi kísérletezők, akik ez előtt, még régebbi időkben építették és próbálták szerkezeteiket, de csak az elméletek diadaláig jutottak. A Némethy direktor Flugrad-ja még akkor küzdött a sárkány- és madárteória mellett, amikor a levegőbe emelkedés tudósainak többsége erre egyedül a ballont találta alkalmasnak. Pedig ezzel körülbelül Zeppelin is csődöt vallott. Es előttünk van Faludynak, a színésznek gurulása, akit az kötöz a földhöz, mert nem kap elég erős motort az aeroplánjához. És a többiek...

Ime: a repülés nemcsak rajongók álma, nemcsak kiszámítás es tervezés s nemcsak egyesek művészete, hanem valóság, amelynek közvetlen szemlélete nekünk is megadatott. Bizonyára

Sugarak.

Ha létem szürke országutján járok,
 Körültem zsong az emberrengeteg:
 Hová hideg, közömbös szemmel látok,
 Csak tülekedő fáradt, bus tömeg.
 Körül a puszta, bogáncsos mezőkön
 Éhes önzés panaszló jajja szól,
 Csak vérverejték sápadt emberfökn...
 Jaj, nincs virág, nincs enyhe lomb sehol! —

Egyszerre csak... tán véremen átrezdült
 Egy rég felejtett csóknak melege...?
 Lágy dajkadal szállt lelkemen keresztül —
 Vagy rámsuhant egy gyermek szent szeme?
 Vagy... nem tudom... De mint a nap szivéből
 Kap rózsafényt a szintelen határ:
 Belopózkodik valahonnan mélyről
 Könyes szemembe egg csudás sugár.

A sápadt, bus, közömbös arcokon
 Átjár szelíd, mosolygós ragyogása
 És túl a kicsi, szentes harcokon
 A lelkek szép arányos vázát látja.
 És megtalálja egy-egy szívközépen
 A teremtésből a mi bentmaradt:
 A földi sár — bevonta istenképen
 A menyországából egy fehér darab.

Emberhibákon, embergyöngösesen
 Tul kincset lel bűbajos, szent varázsa.
 Kutatva jár a fekete mélységben
 Miként a tenger drágagyöngy halásza.
 És megmutatja vezérszillag fénye
 A meg nem értett bűnök titkait:
 Porba hull az erényes gög fölénye —
 Szánni és megbocsátani tanít...

Köröskörül a poros utmelléken
 Nincs már svár, érzéktelen tömeg:
 Testvéreim örömben, szenvedésben
 Nevető, síró, vérző emberek.
 Kitarja rám tüskés-virágos méhét,
 Mesélget sorsregéket a vadon...
 ...Enyhülni érzem bánatim sötétjét —
 Csöndes mosoly hasad ki ajkamon...

Maradj, maradj — ne hagyd el soha engem,
 Te csodabüvös bánataltató!
 Vezesd, emeld föl, kormányozd a lelkem,
 Száz gyarlóságon bátran átható!
 Suhanj szivből a szívedbe, szemből szembe,
 Szárnyalva szállj a bus világ felett
 Hozsánás, diadalmas hymnuszt zengve
 Örök sugár: szent ember szeretet!

Grallertné Martini Hilda.

Vándor színészek.

Irta: Kanizsai Ferenc.

Igy nyáridőben, amikor a dinnye tul van az érettségén és amikor már beleavatkozott a Lőrinc, vagyis a dinnyeárak rohamos apadása idején eszembe jutnak gyerekkori emlékeim, a tiszamenti kisvárosból maradtak és ez emlékek közt a rejtelmes kapcsolat, mely akkoriban mifelénk a dinnyeszezon összefüzi a színházi szezonnal. Akkor nem úgy vándorolt a Thália népe, mint most. Utazni, hiszen utaztak akkor is, de nem Pullmann-kocsiban, még kevésbbé automobilon és korántsem a tengerre, vagy a havasok közé, irgalmatlanul elverni, sőt eldöntgetni a ködirektorokból kiválaszt több ezer koronára menő előlegeket. Akkor biz szekéren utaztak, még a saroglyába is föltért egy-kettő, sőt a lovacsák hátára is. Mert akkor a Thepis kordéja nem volt frázis. Faluztak akkor a Juliák, Romeók, Rippek és Udvöskék és a potyajegy ára nem volt öt korona, mint ma; legföljebb három tojás. Igaz ugyan, hogy némely művésznőben már akkor megmutatkozott a szebb jövő, mely azóta jelenné vált, hogy t. i. keresik hús habok partján a nyári enyhületet. Eszembe jut a vöröshaju primadonna, aki nem járt próbákra, de naphosszat a Tisza partján guggolt és picézett. Nagyon jól jöttek neki a kis halak, melyeket nyáron azon nyomban megsütött és megevett. Viszont a síheder, a „természetfi“ a gyümölcsös kertek körül ólalkodott.

mindig szép, gyönyörködtető ez, de a legigazibb, legteljesebb az élvezete akkor, a mikor először pillantjuk meg. Mi pedig, tulnyomó részben ilyenek vagyunk. Sokat olvastunk, hallottunk az aviatikáról, s azon régóta túl vagyunk, hogy akár milyen levegő-bravúrt, aviatikai rekordot hihetetlennek tartunk. De mégis elevenen, izgatón, az újdonságnak szűz érzésével ér bennünket a látvány, amely először tárja elébünk az embert, mint madarat, mint a levegő kormányosát. Nem csak szép, érdekes látnivaló ez, de annak, aki először látja, — bizonyára az életének nevezetes dátuma is.

A kormány a magyar aviatikusokért.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 2.

A képviselőház ma megint visszatért a technikai obstrukcióhoz s tíz órától fél egyig névszerinti szavazással töltötte az idejét. Az ülés végén interpellációk voltak.

Az ülésen Mavay Lajos elnökölt.

Bemutatta az elnök Temes megye fölirotát a Montenegróval kötött szerződés tárgyában, Debrecen és Szolnok-Dobokamegyét az obstrukció ellen, Hódmezővásárhely városát az egyesülési jog szabályozása s egy hódmezővásárhelyi népgyűlést a katonai terhek ellen. Ezekről Hoek János ellenindítványa folytán névszerinti szavazás lesz.

A Ház többsége névszerinti szavazással elvetette a csongrádi és pancsovai fölirotok dolgában az ellenzék részéről beterjesztett ellenindítványokat s főleg órákor a Ház ráért az interpellációkra.

Szmrecsányi György a magyar aviatikusok állami segítése dolgában terjesztett elő interpellációt. A magyar aéro klub díszletes buzgalommal kezdte meg működését. Csekély anyagi erővel a klub nem teljesítheti hivatását. Azok a fiatal emberek, akik most a rákosi reptéren kísérleteznek, anyagi eszközök hiányában, rossz motorokkal, használt gépekkel semmire se mehetnek. Egyik közülök, Kvasz András nevű, hogy mind a pénzt a kísérletezésre fordíthassa, még lakást sem tart, egész

nyáron künn aludt a versenyter mellettük koricsában, télen pedig a hangárokban, pokrócokba burkolózva tengetté magát. Még az élelmet is kénytelen megtagadni magától s a fákrol leparitványzott varjúkból táplálkozik. Ezt igazán nem szabadna a magyar társadalomnak s az államnak lelkiismeretére venni. Most van alakulóban a magyar géprepülők szövetsége, kéri a kormányt, vegye pártfogásába a szövetség emlékiratát, melyvel erkölcsi és anyagi támogatást kért. A hadigyi kormány készül ugyan Magyarországon is pilóta-iskolát és gyárat létesíteni.

Hazai Samu honvédelmi miniszter: Igen Debrecenben.

Szmrecsányi György: Jobb szeretné, ha Budapesten létesítenék, a hol technikai létföltételek inkább megvannak. Felhívja a figyelmet Székely Mihály dolgára is, aki szintén rossz, használt géppel kénytelen életét kockáztatni. Indítványozza, hogy a képviselők maguk közt is indítsanak gyűjtést s adjanak példát a társadalomnak az áldozatkészségre. Kéri a kormány közbelépését is. (Élénk helyeslés.)

Héderváry Károly gróf miniszterelnök: A társadalom közömbösségének okát abban látja, hogy eddig nem mutatkoztak nálunk az aviatika terén olyan sikerek, melyek a rokonérzést és lelkesedést fölértesztették volna. Most, hogy ezek a sikerek jelentkeznek, hihető, hogy ez a rokonérzés anyagi áldozatkészségben is jelentkezni fog. A kormány mindenesetre elől kíván járni a példaadásban, a géprepülők szövetségének alapszabályát jóváhagyja s rajta lesz hogy a tagok számát is növelje. Ezenkívül anyagilag, díjak kitűzésével, a pilótaiskola támogatásával is segítségére lesz az aviatika ügyének. Ha repülőgyár készülne alkulni, ezt is támogatásban fogják részesíteni. (Élénk helyeslés.)

Szmrecsányi György felszólalása után a Ház a választ egyhanguan tudomásul vette.

Beck Lajos szava teszi, hogy Körmenten A Nap című újság előfizetett példányait is elkobozták, holott a kolportázs tilalmát idáig kiterjeszteni lehetetlen. Ez nyilvánvalóan hivatalos visszélés a hatóság, az ottani rendőri főbiztos részéről. Kéri a belügyi és igazságügyi miniszter közbelépését és a sérelem orvoslását.

Székely Ferenc igazságügyminiszter kijelenti, hogy megvizsgálja az esetet s ha sérelem történt, orvosolni fogja.

Az ülés félkettőkor végződött.

Csak behunyom a szemem és eltűnik a közben mult jó huszonöt esztendő és látom a kisváros főterét, a nagyvendéglővel, mely a városházán kívül, akkor az egyetlen emeletes ház volt; mindenképen kiváló főépület. Télen csepürágók és búvások ütötték fel benne a tanyjukat. Nyáron pedig a színészek. És hogy a kofa a nagyvendéglő előtti téren, nagy ernyője alatt, poshadt szilvák és ütött almák után árulni kezdte a dinnyét, mink, tíz esztendő körül, vakációs fiúk, ott ögyelegtünk a nagyvendéglő táján, lesni a várható eseményeket.

Közvetlenül azonban a Jutka néniest lestük. Mert voltaképen ő vezeti be a szegont, ő lévén a szegon első fecskéje. No meg Sas koma, ámbátor ő csak alárendelt személyiség Jutka néni, a felesége mellett. Sejttem, hogy némi felvilágosítással tartozom becses személyüket illetően.

Nos, a Sas-dinasztia szinte megcáfolta azt a tételt, hogy a magyar emberben nincs igazi művészszer. Ez a familia, bár nincsenlen paraszok, bockoros zsellerek egytől-egyig, mégis kivételes helyzetre tett szert városkánkban. Ha bál volt készülöbe, ők surolták fel a bálterem padlóját és petróleumot öntöttek a „luszterek”-be. Ha cirkusz jött, nosza oda süntörögték, nélkülözhetlenné tették magukat és segítettek a ponyvasátor eszkabálása körül. Ha meg Kalo-osaról bérálni jött az érsek, ők állították fel a sokat használt diadalkaput és Sas koma süttögette el a mozsáragyukat Jutka néni volt az első, aki előrefurakodott és kezét csókolta az érseknek, csak aztán jutott sorra a plébános.

De, mondom, főleg színházi rendezkedésekben excelláltak.

Hát ahogyan ott ögye'egnénk a nagyvendéglő táján, egyszer csak megjelen ám a Jutka néni. Nagy kulcs-csomó zörög a kezében. Egyenest a vendéglőbeli nagyteremnek utcai ajtajához tartott és azt felnyitotta. Ez az ajtó nyílik, mondom, a nagyterembe, ahol a színház szokott lenni. Még nem mertünk megmozdulni. Egyelőre némán élveztük a nagy szenzációt bevezető pillanatokat. Aztán sorra kinyíltak az ablakok. (Február óta, amikor műkedvelői előadás volt, zárva voltak.) Dohos penészes szag áradt ki a teremből; ámde mink, ögyelgő fiucskák, kéjlegve, szinte föllekésülten szimatoltuk ezt a jellegzetes illatot és mivel az ablakok — már ugyanis a földszintiek, mert hát emeletes az a diszterem kérem! — igen alkalmasan alacsonyok: oda-duródtunk és a párkányra tehénkedve báméskodtunk be a terembe.

— Hé! Mit bámúltok, mint borju az új kapura? — kiáltott ki Jutka néni — eltakarodtok?!

Egy percre eloldalogtunk, de aztán megint bekandikáltunk. Jött Sas koma is, személyesen. Meg a kitűnő család egyéb tagjai és síkálni kezdtek a termet, míg Sas koma bicogó padukat és béna székeket igyekezett reparálni.

Katona Pista nem állhatta meg szó nélkül és behajolt az ablakon:

— Tán bizony a színészek jönnek, Jutka néni?

Fölényes hallgatás az elutasító válasz. De

Pusztuló aranybányák.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara jelentése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2

Most hagyta el a sajtót az aradi kereskedelmi és iparkamara mult évi jelentése, amely az 1910. év közgazdasági állapotáról számol be nagy részletességgel. A negyedfélszáz oldalos könyv hű tükre Aradváros, Arad, Békés-, Csanád- és Hunyadmegye gazdasági viszonyainak. A kamara területén tudva évöleg sok hírneves bánya működik, amelyek között számos aranybánya világnevezetességre is szert tett. A jelentés ama részét, amely az aranybányák föltűnő hanyatlásáról szól, alább kivonatossan közöljük:

Régi, számtalanszor felhangzott kívánsággal kell kezdenünk ezt a fejezetet: alkottassék meg már végre valahára az új bányatörvény! Tudomással bírnak arról, hogy igen súlyos nehézségek akadályozták meg annak a szakörök által annyiszor tárgyalt javaslatnak a képviselőház elé való terjesztését és törvényé válását és nem becsüljük kevesre a ma fellépő nehézségeket sem, de oly fontos érdekek sürgetik, követelik az új, modern magyar bányatörvény megalkotását, hogy azt tovább halasztani súlyos hiba volna. Évekkel ezelőtt talán a köszön-kérdés és a földbirtokosok jogának a kérdése gátjául szolgálhatott a bányatörvény megalkotásának az utjában, de ma már ezek a kérdések rendezve vannak és nem hihetjük, hogy az újabb fellépő akadályok, a bányamunkások és a bányatársuladák ügyének a rendezése, annyira elháríthatatlanok lennének, hogy utját tudnák állani bányajogunk kodifikálásának és ezzel a hazai bányászat annyi régi sérelme orvoslásának.

Vasbányászattal a kerületben nagyobb mértékben Hunyadmegyében foglalkoznak; Aradmegyében cupán Wenckheim Frigyes gróf menyháza és restyiratai bányatelepen.

A neme-fémek közül kerületünkben aranyat és ezüstöt bányásznak, még pedig nagyobb mennyiségben a nagyági m. kir. és társulati bányatelepen, az Első erdélyi aranybányatársulat bányáiban, a Rudai 12 apostol bányatársulat és a Kisalmás-porkurai arany-ezüst bányatársulat bányatelepein.

Katona Pista nem az a legény, akit aprópénzzel lehet kifizetni:

— Mondja már, mikor jönnek a színészek, Jutka néni?

Erre már felüvöltött a fenyegető válasz:

— Eridjetek odébb, mert nyakonöntelek ezzel a dézsa luggal. Nézze meg az ember! Mi dolgok itt, hé?

De bizony mink nem mozdultunk. És, ahogyan ott ácsorognánk, egy gögös fellépésű idegent, borotvált arcú, veszünk észre a kofával tárgyalásba merülten.

— Négy krajcár az, nénemasszony — mondta; nem: szónokolta az előkelő idegen, szivhez szóló drámai hangon — ki hallotta volna, hogy őt? Őt krajcárt mert kérni egy öklömyi dinnyécskéért és hozzá még egy művésztől? Hallatlan. Bejártam a világot. Voltam már Szabadkán is, Tápén is, Beczén is, Adán is, Zentán is, Párisban is, Londonban is, de sehol nem mertek négy vasnál többet kérni egy dinnyéért.

Jól szemügyre vettem az idegent. Sárga félcipő volt rajta, zöld harisnyával Kockás kabát, kockás nadrág, fehér mellény, kockás nyakkendő és rengeteg karimájú szürke posztókalap. Se szakáll, se bajusz. S háse harangoz-hassam többé a oronyban, ha ez nem színész... Az alku még elhúzódott egy darabig és a vége az lett, hogy kilenc krajcárért két dinnyében megegyezett a kofával.

— Fogja! — mondotta és egy milliómos hanyagsággal olvasott le kilenc pénzeket a kofa kérges tenyerébe; majd karját nagy hatással kilendítvén, a dinnyékre mutatott:

A nagyági m. kir. és társulati bányamű mult évi üzemének eredményei véglegesen csak ez év március havának második felében lévén megállapíthatók, jelentését csak a megközelítő adatok felhasználásával tehette meg. E bányakerület a 3 bányaosztályánál és ércelelőkészítő telepén 9 tiszt és 24 alitiszt alkalmazásával 21 ércfejtőt, 294 szakmunkást, vagyis vajt, 55 zuzómunkást és 178 mellék munkást foglalkoztatott. Körülbelül 8850 métermázsa bányaterméből 53 18 kg. aranyat, 173 8 kg. ezüstöt nyert; a zuzó terménye pedig körülbelül 25 2 aranyat és 123 1 kg. ezüstöt szolgáltatott. E kimutató arany mennyiség 257 1 0 korona, az ezüst pedig 19 762 korona értéket képvisel. Ezek az üzemi bevételek nem voltak elégségesek a bányaművelési és ércelelőkészítési, szállítási és kohó költségek fedezésére, miért is a bányamű az 1910. évet mintegy 300 310 ezer korona veszteséggel fogja zárni. Az elégtelen termelés oka az, hogy a dus ércek minden szinten nagyobbára le vannak fejtve és a netalán hátramaradt érces pontok felkeresése berakatok miatt csak igen nagy kiadások árán volna lehetséges. Az új feltárások pedig alig eredményeztek számbavehető termelést.

Az Első erdélyi aranybánya társulat (Zeibig J. F.) birtokában levő aranybányák közül a mult esztendőben háromban dolgoztak: a Hunyadboica, a Fűzsed—Tresztia és Felsőkaianel hunyadmegyei községek határában levőkben E három aranybánya, amely ezelt három különböző németországi társaság tulajdonában volt, 6,195 926 négyzetméter nagyságú és ennélfogva a magyarországi aranybányaművek között a legnagyobbak egyike. Az aranytermelés az elmúlt esztendőben nem volt kielégítő, nem azonban az aranyelőfordulás hiánya miatt, hanem ama nehéz, káros befolyások következtében, amelyek Magyarországon még a legjobban jövedelmező aranybányát is fokrófokra a pusztulás felé vezeték és évente milliókra rugó károkat okoznak, anélkül, hogy a kormány részéről csak törekvés is mutatkoznék mérséklésük iránt. A magyarországi legnagyobb aranybányaműveket többnyire külföldi társaságok vásárolták meg, amelyek nagy tőkéket fektettek beléjük. Mivel pedig e társaságoknál az alakulási költségek igen magasak és az üzemhez képest aránytalanul magasak voltak, továbbá mivel az üzemek technikai vezetésével megbízott egyének a kellő praktikus tapasztalatokkal és szakismeretekkel nem rendelkeztek, főleg pedig a nagy aranylopások miatt a legrövidebb idő alatt tönkrek kell menniök. Magyarországon jelenleg a Rudai 12 apostol bányatársaság tekinthető az egyedülinek, amelyik eredmény-

nyel dolgozik. A bányahatóságoknak és a kormánynak ez állapotokról van tudomásuk és ők az egyedüliek, akik e bajokon segíteni hivatottak és képesek, és mégsem tesznek semmit, hogy az aranybányák pusztulásának útját szegjék. Pedig a szegény lakosság, amely ezekből a bányákból él, kényszerítve van a kivándorlásra, amit az 1910. évi népszámlálás adatai minden kétséget kizárólag be fognak bizonyítani. Hiszen csak Boicza községnek a lakossága, amely az 1900. évi népszámlálás szerint 1700-at tett ki, a mostani népszámlálás adatai szerint már 1200 lélekre csökkent; és ez a szomorú bányatúlás e bányavidék valamennyi községében megállapítható. A férfiak a foglalkozás hiánya miatt kivándorolnak, a házak üresek és mindenütt csak nyomor található. A kisbányászat roppant módon el van terjedve, pedig az eredmény ezekben a bányákban is évről-évre csökken. Az évszázadokon át végzett aranytermelés az erdélyi hegyekben mindinkább csökken, ami pedig nemcsak a bányatulajdonosoknak válik kárára, hanem magának a kincstárnak is, amely modernül berendezett kohói részére már-már nem kap az állandó üzemből tartáshoz szükséges mennyiségű marát, ugy, hogy veszteséggel kell dolgoznia. A bajok orvoslása végett elsősorban is új bányatörvényre van szükségünk, amelyben az aranylopásra szigorú büntetések legyenek megállapítva. Ezzel kapcsolatban az arany vétele és eladása állami monopólium tárgyává volna teendő és a kis bányák tulajdonosai szigorúan ellenőrizendők volnának abban az irányban vajjon a beváltásra hozták arany saját bányájuk terméke e vagy sem; mert az legtöbb esetben lopásból származik. Így pl. a boicai lakosok által az utóbbi hónapokban Zalatra beváltásra vitt arany e aknem többet tett ki, mint a társulatnak ugyanazon idő alatt végzett termelése. Ma senki sem törődik azzal, honnan jön a beváltásra kerülő arany; ez az állapot pedig továbbra így nem maradhat!

Utóljára hagyjuk a Rudai 12 apostol bányatársulat jelentését, amelynek aranybányái a hazai aranytermelésnek több mint felét hozzák fe színre. A bányák részben Bárza, Ruda, Valeamare, Valeaarsului, Gurabárza, Brád és Cebe, részben pedig Muszári és Felsőlunkoj hunyadmegyei községek határában terülnek el. A zuzó és bányauzem a lefolyt üzletévben eléggé rendesnek mondható. A bányák 182.186 tonna zuzóércet és 128.292 tonna dusércet szállítottak, melyek összesen 1,575.204 kg. nyersaranyat eredményeztek, az egész termelést egyrészt a körmöcbányai királyi pénzverő hivatal, másrészt a zalatnai kir. pénzbevéltő hivatal váltotta be. A vállalat átlag 2050 férfit, 8 nőt és 180

gyermekmunkást foglalkoztatott. A bányamunkások átlagos napi keresete 3—5 kor. között, valamennyi munkás átlagos keresete, 10 órás munkát véve alapul, 2 80, 3 30 korona között váltakozott. Hogy a zuzóművet gazdaságosabbá tegye, a társaság a lefolyt évben új kazán- és gépberendezés beépítését kezdte meg, mely munkálatokkal az év végére el is készült. Egyszersmind létesített szénadagoló és salakelhordó berendezést és épített egy 70 méter magas kéményt. A termelés csökkenését részben az ércek gyöngébb voltára, részben és főleg a nagyarányu aranylopásokra vezeti vissza. A jelenlegi türelmetlen viszonyok orvoslását egyedül a törvényhozástól várja és kizárólag szigorú és gyors intézkedésektől reméli elérhetni.

Az elmúlt esztendőben tetten ért aranytolvajok számához újabb negyvenhárom sorakozik. A legnagyobb mennyiség, amit egy tolvajról egyszerre találtak, 522 gramm nyersarany volt. A társaság a Kamarához küldött jelentésében utal az aranylopás módjának az egészségügyre nézve káros és a szervezetre nézve romboló hatására. Bármilyen nagy legyen ugyanis a felügyelet, az aranylopások rendszerint az ércek a végébe való elrejtése után történnek, aminek gyakorisága természetesen az emberi szervezet rovására megy. Ennek illusztrálására egy esetet is felemlít. Nyolc vizsatartott munkás közül kettő ilyen patronnak nevezett érccel jött ki a bányából. Az egyik patron 480 gr. tiszta ércet tartalmazott, kiegészített aranytartalma 26 7 gr., hosszu 11 cm., átmérője pedig 7 cm. volt.

A Ház szünete. Fővárosi tudósítónk jelenti: Khuen gróf miniszterelnök és Berzeviczy Albert házelnök ma tanácskozást folytattak arról, hogy tartson-e üléseket a parlament az interparlamentáris konferencia ideje alatt. Eddig nyolcvanötön jelentkeztek a törvényhozás mindkét házából a Rómában tartandó interparlamentáris konferencián való részvételre. Ezért a miniszterelnök a házelnökkel abban egyezett meg, hogy október elsején a képviselőház tanácskozásait tíz-tizenkét napra meg fogják szakítani.

Osztrák vendégek Budapesten. Az osztrák kereskedelmi és iparkamarák vezetői és titkárai ebben a hónapban Budapestre érkeznek. A főváros tanácsa elhatározta, hogy az osztrák vendégek fogadtatásában részt vesz és őket vendégül látja.

— Ezen gyümölcsöket itthagynom, majd elküldöm értük a titkáromat. Parbleu.

Hogy miért mondta azt, hogy: „parb'ő” máig sem tudom. L-het, hogy ő sem.

... Nagy ostopattogtatás, keréknyikorgás, cifra káromkodások hallatszottak most. Valami négy szekér állapodék meg a vendéglő bejáratánál. A szekereken ládák, csomagok, meg diszletek. Házak, erdők, fák, sziklák vászonból... A ládákat hamar lerakták a munkások a járdára. Most a ládákra vig népség kuporodott, füttyülve és dalolva lóbázzván a lábukat. Színészek és színésznők. Azt hiszem, Zenta felől jöhettek.

Jutka néni és Sas koma előrohantak és legott megkezdődött a nagy cepekedés. Hordták befelé a sok cifra holmit a terembe.

A borotvált idegen, akiről megtudtam, hogy az elemőzsiát saját külön titkárával viteti haza a piacról, nem vett részt a cepekedésben. Csupán fejedelmi gesztusokkal és zengő káromkodásokkal tündökölt, mintegy irányítva e műveleteket. Semmi kétség ő az igazgató.

Hát persze, holmi ingyen színházbajárás halovány reményében mink fiuk is beleavatkoztunk a sürgölődésbe. Azon vettem magam észre, hogy javában vonszolok egy vászonfát. Csuda-jó szaga volt; gyönyörű szaga volt, színház-szaga volt annak a kopott vászonnak. Jutka néni azonban nem tűrte a beavatkozást; hatásköri sérelmet vélt alkalmasint fenforogni és ránk ripakodott:

— Nem takarodtok ki? Nincs szemetek? Hát nem látjátok, hogy ki van írva, hogy idegeneknek tilos a bemenet?

Fájó szívvel kullogtunk ki a dohos teremből, ahol az emberek Sas koma vezetésével éppen a színpadot kezdték egybetakolni. A színpadot: a meseországot, a gyönyörűt!...

...E nap délutánján éppen az ebédlőben okvetetlenkedtem; gondolom, az almáriomról akartam egy befőttes üveget elcsenni, amikor a szomszédos szobából, apámnak az irodájából beszélgetést hallottam. Az üvegajtón függöny volt és így a látogatót nem láthattam; de a hangja ismerősnek tűnt fel. Egy szónokló, hol menydörgön zengő, hol szerelmesen ellágyuló hang. Bátorságot vettem magamnak és a függöny szelét kisé fölemelve, bepislantottam.

— Szent isten: a szinigazgató.
— Sajnálom, nem tehetem — mondotta az apám — beláthatja, kedves direktor ur, igazán nem tehetem.

— Csak tizenkét előadás, ügyvéd ur — szólt a szinigazgató — és én biztosíthatom, művészi becsületszavamra, hogy a zongorának nem lesz semmi baja, amilyen állapotban elvittük, ép úgy visszaadjuk... És zongora nélkül min játszószék a karmester? Hogyan adhasunk operetteket és operákat?

— Sajnálom — ellenkezett apám — de egy izben már megjártam. Egyszer kölcsön adtam a zongorát színészeknek, tekintettel a művészi célra, és nagyon megbántam. Képzelve, a karmester rajta aludt és többen rajta ebédelték. A primadonna rátette a gyorslőrrel a zongorának tetejére, és úgy csinált magának rántottát vacsorára. Husz forintemba került a zongora rendbehozása. Egyszer beugrottam az

ilyesminek, de akkor megfogadtam, hogy soha többé.

— De mit csináljak, hiszen az egész városban nincs több zongora... És gondolja meg, ügyvéd ur, becses családjával minden este ingyen járhat színházba.

Szerettem volna berohanni a szobába és térdrehullva kérni apámat, adja oda a zongorát, mert akkor én is eljárhatok a színházba.

Apám hajthatatlan volt:
— Sajnálom, igazgató ur, lehetetlen. Külömben is, a feleségem sem egyeznék bele. Két széklet, az első sorban, szívesen bérlek minden előadásra, a feleségemnek meg magamnak. Mást nem ígérhetek.

Apám rólam megelégedett! Nekem nem váltott bérletet.

A zenekar-probléma végtére is úgy oldódott meg, hogy az igazgató a kántorék harmóniumjára, azt az ócska szelelő-rostát kapta kölcsön. A kántorgyerekek, mind az öten, estéről-estére ott lehettek a színházban és pedig ingyen, ami nagy dicsőség. Sőt fel is léptek a színpadon, az „Ördög pillulái” című látványos rémdarabban, ami nagyon csodálatos, gyönyörű szép szindarab volt...

Mennyire irigyeltem a kántorék gyerekeit! A színpadról kevélyen vigyorogtak reám, fizető és ráadásul állóhelyes publikumra, mi több, a Jóska rám öltötte a nyelvét.

Vagy egy hónapig haragot tartottunk és nem beszéltünk egymással.

Pusztító kártyaszzenvedély.

— Züllés egy aradmegyei községben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Magyarország — kártyaország, ezt mindannyian tudjuk. Kártyaország talán azért is, mert sehol sem épül politikában, művészetben, társadalmi téren annyi, de annyi kártyavár, mint épen nálunk, de kártyaország azért is, mert egyetlen könyv sem örveendő olyan rémes kelendőségnek, mint az a 32 vagy 52 lapos biblia, amelyet Piatnik Nándor és fia cég gyárt szorgalmasan. Mert kártyázik nálunk ur és olga, mágnás és paraszt, aggastyán és csecsemő.

Lám, például a legmodernebb és legpusztítóbb hazard játékot: a makaót tisztán városi klubok és kávéházak különszobáiban játszanak. Ámde egy az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez intézett panaszos levélből megtudhatjuk, hogy a falusi kiskorcsnak lefüggönyözött ablakai mögött is vígan folyik a hazardjáték. Szabályos ovális makaóasztal ugyan nincsen, de a legények ép oly jól elvesztik e nélkül is a pénzüket.

A névtelen panaszkozó Nagyvarjas aradmegyei községből írja ezeket:

Én ki ezen zorokat írom, nevemet a ne talán későbbi kellemetlenségtől tartva azon reményben hallgatom el, hogy illetékes helyről a jelzett községben lakó egy kis töredékét a vagyron pusztulás, tönkretetés és elzülléstől megmentik.

A pécskai járásban kebeleztet Nagyvarjas községnek $\frac{1}{3}$ -mad lakója külhatárból napszám és részesség útján keresi meg a mindennapi kenyerét, $\frac{1}{3}$ -dát pedig a most megörökített községi határ földjeinek költsége tette tulajdonosnyé és mégis mindannak dacára ezen község $\frac{2}{3}$ -mad lakója, de különösen a fiatalok a heti csekély keresetét szombat este, vasárnap egész hétfőn reggelig a meg nem engedett, ugynevezett makaó, ferbli és huszonegy hazard kártyajátékon tönkre teszi, azután berugnak, éjjel a községben lármáznak, verekednek és botrányokat csinálnak, a szüleit és családjaikat, ha azok őket tetteikért felelősségre vonják, megverik és a háztól elkergetik, miáltal többször oly szívet szakajtó jelenetek játszódhatnak le, hogy az ember, amidőn ezen züllést ilyen rohamosan fejlődni látja, sirását alig tudja elfojtani. Az ily családok ugyszólván kivétel nélkül ezen hibáik folytán, egész héten tiszta kénytelen kénytelenek dolgozni — de még számtalanszor az is megesik, hogy az sincs.

Én, aki ezen községet már régebben lakom, tapasztalatból látom, hogy a fenti hibák egyrészt az itteni községi előjáróság könnyelműségének tudható be, mert maga jár elől rossz példával és láthatja is, amidőn szombat és vasárnapokon délután 10 óra után a korcsmákat és kártyaházakat bezárják, bent pedig az ablakot lefüggönyözi, kártyáznak, isznak és mulatnak, de azért még csak egyszer sem fordult elő, hogy ezt megakadályozta volna — másrészt pedig az illetékes csendőrségnek, mert amidőn szolgálatban megjelenik, ezekre semmi gondot sem fordítanak, miáltal azok szabadon zülnek el, a józanabb lakosság pedig bizalmát irántuk elvesztve, még a megöröztent lopási eseteket sem jelenti be azzal, hogy ugy sem csinálnak semmit.

A fenti indokokat szem előtt tartva, az illetékes csendőrséget és a községi előjáróságot kell, hogy utasítsák, hogy ezen türethetetlen állapotot szüntesse meg, vagy legalább is korlátozza. A legalázatosabb szolgálója N. N.

— Megkérdeztük a levélben foglalt panaszokra vonatkozólag Senk Ferenc pécskai főszolgabíró, aki az Aradi Közlöny munkatársának ezeket mondotta:

— Határozottan állíthatom, hogy ezideig se panaszt, se feljelentést nem kaptam arról, hogy a nagyvarjasi hazardjátékokat játszanak. Az igaz, hogy iszákos emberek vannak Nagyvarjason. A varjasi legények egész vasárnap pálinkáznak. Jóformán nem is fogyaszt-

tanak más italt, csak pálinkát. Arról sincs tudomásom, hogy a dorbézolás egzisztenciákat tenne tönkre Varjason. Hogy a pálinkaivástól nem vagyonsodnak az emberek, az bizonyos. Évek előtt, talán két éve, élt Nagyvarjason egy Kiss Miklós nevű ember, aki községi pénztárnok, bíró is volt. Ez a Kiss híres hazardjátékos volt és akkoriban nagyban folyt a kártyázás Nagyvarjason. Kiss most is Nagyvarjason él, de hogy kártyázik-e, azt nem tudom.

A miniszterelnök a tisztviselőkről.

— Vita a Ház folyosóján. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest szeptember 2.

A miniszterelnöknek egy igen érdekes és teláló kijelentését kolportálták ma a folyosón a képviselők egy nagy csoportjában, mely Khuen-Héderváry körül képződött. Beszéltek Kossuth Ferenc mai cikkéről, ami az Egyetértésben jelent meg. Antal Géza tegnapi lesújtó citátumával szemben azzal védekezik Kossuth, hogy a politikában mindig el kell készülni meglepetésekre. Tíz nappal a koalíció kormányra juttatása előtt gondolt e valaki leg-távolabbról is arra a lehetőségre, hogy a nemzeti ellentállás vezetők átvegyék a kormányzást a katonai kérdés egyszerű kikapcsolásával, akkor, mikor épen a véderőjavaslat le nem tárgyalás miatt fegyverrel oszlatták szét az országgyűlést és az egész ország lázban volt, ugyanosak szóvá tették a Pesti Napló vezércikkét is, mely erősen támadja a törvényhatóságok tisztviselőit, akik mintegy vezényszóra szavaznak az obstrukció elleni feliratokra és azt mondja, hogy ezt a kormány bosszujától való félelmükben teszik. Az igen élénk eszmecsere folyamán a miniszterelnök körülbelül a következőket mondta:

— Szépen meg fogják köszönni a törvényhatóságok tisztviselői az ellenzéki lapoknak, hogy így lebecsülik politikai és egyéni önállóságukat; úgy látszik most napirenden van a sajtóban a tisztviselők bántalmazása, mert nem tolják az obstrukció szekerét, pedig a tisztviselőknél ugyancsak nagy okuk van erre a magatartásra és épen Kossuth cikke mutat rá arra az okra. Való igaz, hogy óriási meglepetés volt, mikor 1906. április 9-ikén a nemzeti ellentállás vezérkara egy általános kikapcsolással megkötötte Bácsban a paktumot és nyeregbe ült; nem is annyira a nemzet egésze volt meglepve, melynek nagy része körülbelül sejtette a következőket, hanem meg volt lepve első sorban a törvényhatóságok tisztviselői kara; a tisztviselők voltak az egész nemzeti ellentállás zászlóvivői, kik jövőjük és kényerük kokartatásával oda állottak a tűzvonalba és segítettek a nemzet kiválasztott vezetőinek a hadállások megvívásában egészen a bécsi paktumig. Ez a meglepetés még most is annyira uralja a tisztviselői kart, mint amaz áprilisi napokban és a tisztviselők épen azért járnak elől az obstrukció elítélésében, mert ők fogják lehetetlené tenni azt, hogy az ellenzék megismételhesse azt a színjátékot, mely akkor olyan furcsa slágerrel végződött épen a tisztviselőkre nézve.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 151
mellékállomás	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Apénzsóvár román király.

— Föltűnő cikk Ferenc Józsefről és Károlyról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bukarest, szeptember 2.

Egész Romániában nagy feltűnést kelt s a román sajtót élénken foglalkoztatja az a közlemény, amely most jelent meg a radikális *Adverul*-ban. A közlemény, amely a magyar király nyolcvanegyedik születésnapja alkalmából íródott, összehasonlítást tesz Károly román király és Ferenc József között.

Annak a kérdésnek föltevésével kezdődik a cikk, hogy mi az oka Ferenc József nagy népszerűségének s hogy miért nem élvezi Károly király ezt a népszerűséget alattvalói részéről. A míg Ferenc József maga a megtetsesült jószívűség, Károly király valóságos fukar. A román király — írja a lap — szegényen jött országába s ma egyike a leggazdagabb embereknek. Hétfáru lakat alatt őrzi pénzét. A Károly-alapítványon kívül (könyvtár és ösztöndíj diákok részére) semmit sem tett népe érdekében. Itt ott egy-egy templom renoválására juttat valamit, de ezt sem jó szívvvel adja. Ferenc József évente egy milliónál többet ad a bécsi színházak és parkok céljaira, az állatkertek és muzeumoknak. Se szeri, se száma annak a sok intézménynek, amely Ferenc József adakozásából létesült.

Ha a román király azzal kérkedik, hogy egy könyvtárat alapított, Ferenc József a saját könyvtárát ajándékozta közcélra. Károly királynak is van saját könyvtára és képtára, de vajjon ki élvezhette ezeket? A román király a külföldi kiállításra elküldi képeit, de a romániaiak nem látják, noha az ő pénzüken vásárolták Természetesen a nagylelkűség nem lehet döntő egy uralkodó megítélésében, de mint embert megismerhetjük e tulajdonságából. Ha Ferenc József pénzt ad ki, mindig a nép látja hasznát.

A mikor Károly király Románia trónját elfoglalta, első gondja az volt, hogy hasznát biztosítson magának. Most, ötven éves uralkodása után oly nagy vagyona tett szert, hogy illő volna, ha abból bizonyos százalékot a népnek juttatna. Egész életében csak pénz után nézett, de soha pénzt nem adott. Vagyonának nagy része külföldi bankokban van elhelyezve, vagy olyan ipari vállalatokban, amelyek sok hasznat hoznak neki. A legnagyobb részvénytulajdonosok egyike. Megmaradt mindvégig annak az idegen kereskedőnek, aki Romániába vándorolt, hogy minél több pénzt szerezzen. Tudja ezt a román nép is, amely fukarnak tartja királyát, de amely a legdöke-zübb, legjobb szívű uralkodónak tartja Ferenc Józsefet.

VIDÉK.

A Kőlcsey egyesület pécskai ásatásai. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége rendkívüli segínyt szavazott meg a Kőlcsey egyesületnek, hogy a tavaly oly szép eredménnyel járt pécskai őstelep ásatását az idén is folytassa. A pécskai őstelep az alföldi ősi alakulatok leggazdagabbja. Az Alföld monográfiája ebben a dombban őrzi a bronzkori ember kulturájának legtöbb emlékét. Ezért olyan fontos és égető ennek a telepnek tudományos feldolgozása. Juhász Ferenc régész, akit a Főfelügyelőség az ásatás vezetésével megbízott, ma már el is utazott a telepre, hogy a mintegy 3 hétig tartó ásatás új anyagával is gazdagítsa a Kőlcsey-egyesület őskori múzeumát.

A párisi *Matin*, Franciaország egyik legelterjedtebb lapja, mint azt előre bejelentette, ma megkezdte Toselliné emlékiratainak közlését. Nemcsak Párisban és Franciaországban, hanem ugyyszólván egész Európában nagy érdeklődéssel várták a szenzációsnak ígért cikksorozatot s így nem csoda, hogy a gazdag lap oly fejedelmi honoráriumot ad a volt szász trónörökösnek, hogy bármely neves francia író megirigylhetné. A *Matin* soroként fizeti az emlékiratot s így nem lehetetlen, hogy a memoár hossza fog nyulni. Érdekes, hogy Toselli mester kikötötte, hogy az órála szőlő részért a honorárium felét neki fizessék.

A memoár ma közölt első részében Lujza hercegnő gyermekkorát írja le. A toszkáni nagyherceg udvara a legszomorubb fejedelmi ház. A hercegnő gyermekora szomorú egyhangúságban telt el ennél az udvarnál, mely szigorú erkölcsösségről és vallásosságáról híres. Naponta kilenc órát kellett Lujza hercegnőnek dolgoznia, tanulnia, a többi időt is a külvilágtól elzárva töltötte.

— Egy vizsgán — írja Toselliné — Mária Teréziáról kérdeztek tanársim. Én az egész nagyhercegi család jelenlétében azt válaszoltam, hogy véleményem és igaz érzésem szerint Mária Terézia nagyon helyesen cselekedett, amikor szíve választottjához ment nőül, nem pedig ahhoz a vén hülyéhez. A nagyherceg összecsapta kezét, amikor válaszomat meghallotta.

A cikk egy része Erzsébet királynéről szól:

— Először a bécsi Hofburgban találkoztam Erzsébet királynéval. A legszeretreméltóbb és legbájosabb nő, kit valaha ismertem. A jószágos királyné nem győzött gyönyörködni dus szóke hajamban. Erzsébet királyné mindig derűs és vidám volt. Amidőn azonban Rudolf trónörökös szörnyű halála után találkoztam vele, mindjárt láttam, hogy a lelke meghalt.

A *Pester Lloyd* a memoárról a következőket jelenti:

A mai első fejezet már eléggé jellemzi az egész készülő művet. Hogy röviden jellemezzük: az egész nem egyéb, mint egy kicsiny és főleg kicsinyes fecsegés és pletyka kevés szentimentális szószszal körülötvve. A volt hercegnő ugyyszólván minden scrban a hercegnők, de különösen a saját kegyetlen végzetéről panaszkodik. Különösen kikel volt nevelőnői és nevelői ellen s általában az udvari nevelést hibáztatja. Közben-közben azonban rosszakaratu célzásokat tesz magas személyiségekre, sőt boldogult Erzsébet királynéira is.

Az első fejezet egy jeremiárával kezdődik, mely a salzburgi kastély rossz és lakhatatlan mivoltáról szól, azután arról a szigorrról beszél, melylyel vele gyermekkorában bántak. Érdekes az a rész, melyben a jezsuitákról beszél Toselliné. A jezsuiták — írja — minden európai udvarban a sötétség konzerválói, kik, mint gyónatatótyák, a legindiszkrétebb kérdéseket intézik a hercegnőkhöz. Ha aztán a hercegnők a szüleiknél panaszkodnak, akkor még a gyónatatók fenyegetik őket büntetéssel, még azzal is, hogy az engedetlen zárdába csukják sőt még ők tüntetik fel növendékeiket erköcsletelen, romlott teremtéseknek. *Erköcsi és testi kényszer*: ez a jellemzője a hercegek nevelésének. Színházba és koncertekre ritkán engedik őket, képkiallításra soha. Az egész

dresszurának a célja, hogy uralkodónői méltóságára előkészítsék.

A végén Erzsébet királynő gyönyörű hájáról áradozik Toselliné. Pontosan leírja, hogy fésülködött az uralkodónő és hogy támadt rá a komornára, ha az sok haját fésülte ki. A királyné még meg is számolta a kifésült hajszálakat.

A rendkívül érdekes memoárt, mely az udvari élet intimitásaiból sokat elárul, a *Matin* legközelebbi számában folytatja az ex-trónörökösne.

Az orvosok harca.

— A passzív rezisztencia első napja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2

Az orvossztrájk első napja egyelőre kisebb zavarokat okozott. A pénztár volt orvosai ugyan tegnap este még azzal sz értesítéssel keresték föl a kerületükbe tartozó pénztári betegeket, hogy csak jöjjenek továbbra is nyugodtan, feltétlenül kezelni fogják őket. Ma azonban a hozzájuk jövő betegek azon részét, akik a sztrájk kezdete óta másodszor jöttek kezelésre, a sztrájkoló orvosok azzal a kijelentéssel fogadták, hogy hozzanak a munkásbiztosító pénztártól irást, amelyben a pénztár az orvosi költségeket elvállalja. Az orvosok ezzel a hírlapokban is nyilvánosságra hozott elhatározásuk szerint jártak el. Ugyanigy tett a pénztár is, ahol az orvosok által követelt irásért jelentkező pénztári tagoknak sok ügygyel bajjal megmagyarázták, hogy a pénztár csak a tegnap megnevezett tizenegy orvossal kezelte ezidő szerint betegeit. Miután azonban ez a tizenegy orvos már tegnap este kijelentette és ma reggel a pénztárnak is tudomására hozta, hogy az eddigi pénztári kerületébe tartozó betegeken kívül másokat nem kezel, a betegek tulajdonképen egyebet sem tettek, mint az egyik orvostól a pénztárhoz, a pénztártól a másik orvoshoz sétáltak hiába. Hogy ez nem ment panaszok és zugolódo hangok nélkül, az természetes. És így mindjárt a sztrájk első napjaiban kiderül, hogy hiába folytatják a harcot az orvosok csak a pénztár ellen, mégis a betegek isszák meg a levét. Ezt persze nem lehet kizárólagosan egyik fél rovására írni, de a szomorú végső eredmény mégis csak ez.

A mai nap krónikája a következő:

Az aradi pénztár vezetősége „Az összes pénztári orvosok nevében azok megbizottjai” aláírással a lapokban közzétett fölhívásra szükségesnek tartja az alábbiakat közölni:

— Az orvosoknak az a megkülönböztetése, hogy nem a betegekkel, hanem a pénztárral szemben szüntették be a munkát, annyira naiv és a tájékozatlanok megtévesztésére sem alkalmas kijelentés, hogy csak igen kevés szót érdemel. A pénztár tudvalevőleg nem öncél, hanem épen a betegek ellátására és segélyezésére hivatott intézmény. Aki tehát a pénztárnak árt, vagy az ellen harcol, az még csak nem is közvetve, hanem közvetlenül a betegeknek árt és ezek ellen száll harcba. A volt pénztári orvosoknak amaz állítását, hogy nem akarnak a betegeknek ártani, maguk az orvosok cáfolják azzal a bejelentésükkel, hogy „semmiféle írásbeli szolgálatot nem teljesítenek.” Az írásbeli munkálatok nem a betegek érdekeit szolgálják? A táppörzsegélyre, a baleseti járadékra, a gyógyfürdőbe vagy a szanatóriumba való utalásra, a költséges gyógyászati segéd-eszközökre — mely segélyek mindenikének előfeltétele a jogosultságot és szükségességet igazoló orvosi bizonylat — nem a betegeknek van szükségük? Az orvosoknak ez a disztügválása pénztár és betegek között egyébként — mint harcuknak egyéb mozzanatai is — nagyon jól ismert forrásból fakadt, szüleménye az országos orvosszövetség hivatalos lapjának,

amely állandóan arra agítál, hogy az országos pénztárnak és a pénztári „adminisztrációnak” nem létező orvosi sérelmek felvetésével minél nagyobb kárt okozzon.

— Megszűnven az orvosoknak szerződött minőségben való alkalmazása, természetsszerűleg megszűnt az eddig érvényben volt kerületi beosztás is. Minthogy az orvosi gyógykezelésnek miként való ellátása az igazgatóság intézkedési jogkörébe tartozik, az igazgatóság pedig úgy találta, hogy ezidő szerint a legoószerűbb a rendezésnek a hirdetményben közölt módja: egyelőre nem forog fönn ok e módzatok megváltoztatására. A pénztár által meghatalmazott orvosok értesítették ugyan, hogy csak a kerületükben lakó tagokat kezelik, de ez értesítésükre közöltetett velük, hogy amennyiben elutasítanak a betegeket, úgy az igazgatóság a tagokat kizárólag batósági orvosokkal kezeltené és ezek a kihágási bíkv. § ában körülírt következmények terbe alatt nem tagadhatják meg a kezelést. A megbizott orvosok tehát semmi körülmények között sem érnék el azt a célt, hogy valamennyi volt pénztári orvos pénztári keresetbe jusson és a pénztár kényszerhelyzetbe kerüljön.

A pénztár ellen egy semmivel sem indokolt és bizonyos oldalról személyes motívumokból szított hadjárat indult igaz, hogy az aradi pénztári orvosok eljárásához hasonló tanusított még egy néhány — semmiesetre sem busz — orvosi kar, mint pl. a szenioi, iglói, kézsmárki stb. De miért nem hivatkoznak az aradi orvosok a pozsonyi, kolozsvári, debreceni, nagyvárad, temesvári, szombathelyi, pécsi és a többi hetvenöt orvosi karra, amelyekről fóltehető, hogy ugyanakkora érzék van bennük az orvosi etikának mindennemű követelménye iránt, mint az aradnak és amelyek mégis már hónapokkal előbb elfogadták az orvosi szolgálati és illetmény szabályzatokat és a végleges szerződéseket.

Tiszteljük a szolidaritásban rejlő erőt és mert a pénztárnak — ebben benne foglaltatnak a betegek is — existenciális érdeke az elégedett és jól fizetett orvosi kar: a pénztár igazgatósága ma is hajlandó a kar anyagi és erköcsi érdekeinek honorálásában a méltányosság legszűkebb határáig elmenni és bármilyen elfogadható megegyezést kötni. De arra nem hajlandó, hogy nemcsak általa elő nem idézett, de valójában nem is létező sérelmeket elismerjen, az országos orvosszövetség által diktált és Aradon csak hűségesen tolmácsolott, az orvosi kar érdekeit sem szolgáló feltételeket elfogadjon.

— Az orvosi ellátás tekintetében természetsszerűleg ma már mutatkoztak zavarok, de ezeket igyekeztünk a lehetőséghez képest kiküszöbölni. Hétfőn este ismét igazgatói ülés lesz, amelyen határozni fogunk a további intézkedések iránt.

TANÜGY.

(—) Az aradi zenekonzervatoriumban (Szabadság-tér 21.) a beiratások szeptember hó 1-től naponta 9—12 óráig, és délután 3—6-ig tartanak. Taníttatnak zongora, hegedű, gordonka, magán és karének, zeneelmélet és összhangzat-tan, az orsz. m. kir. zeneakadémia tananyaga szerint. A hegedű tanszak új vezetője Karhanek Ferenc a prágai konzervatorium és a híres Sefcik mester-iskola végzett művésze. Müttermüller igazgató. 3836

(—) A beiratások a Kessler Izabella féle I—IV. osztályu magán elemi iskolában szeptember 1-én kezdődtek. Felvilágosítással szívesen szolgál a tulajdonosnő. Bőtvs-utca 18. sz. I. em.

(—) A városi női ipariskolában a beiratás e hó 1., 2. és 4. napján eszközöltetik a Hassinger-utcában. Felvétetnek 12 éves s nagyobb leányok, akik az összes gyakorlati kézimunkákban, a varrás, gépvarrásban, továbbá rajz és festésben nyernek alapos oktatást. Évi tandíj 60 korona. Csurgay Ilona igazgatónő.

Furfangos család a bécsi póstán.

— Megkárosított biztosító társaság. —

Távirati tudósítás.

Bécs, szeptember 2.

A családnak egy olyan eredeti módjáról rántotta le a leplet a bécsi rendőrség, amely nagy föltűnést kelt az egész világon, különösen a biztosító társaságok és a postaintézmények körében. A szélhámosság a berlini Victoria biztosító társaság bécsi vezérképviselőségének kárára történt hónapokon keresztül.

A társaság napról-napra egész nyáláb nyomtatott felhívást küld szét feleinek, akiket értesít arról, hogy ekkor és ekkor esedékessé válik a befizetése s e végből mellékel egy csekklapot, amelyen a befizetést a postatakarékpénztár útján teljesítheti. A csekklapra a következő rövidített címzés van nyomtatva: *Victoria Assecuranz Wien*.

Ezeknek a figyelmeztető leveleknek a szétküldése olyan módon történik, hogy az egészet átadják egy szolgának leragasztás és fölülbélyegzés végett. A szolga, aki ezt a munkát végzi, mivel több száz levélről van szó s mivel közben másfelé is elhívják, nem egyfolytában végzi a dolgot, hanem időnkint őrizet nélkül hagyja a halom levelet. Ilyenkor könnyű szerrel elvehet a sok levélből tizet-huszat akárki, anélkül, hogy észrevennék az eltűnését. Ugy látszik, ez a körülmény csábított arra valakit, hogy kormönfont szélhámoszást kövessen el.

Az idei június 3-án megjelent a bécsi postatakarékpénztár igazgatóságán egy hölgy és *Victoria Assek* néven mutatkozott be. Deponált száz kurozát s a saját nevére csekkszám-lát kért. A posta természetesen teljesítette kérelmét, átszolgáltattott neki néhány száz befizetésre való csekklapot. A hölgy még bejelentette s erről irást is adott, hogy a *Victoria Assek* névre érkező pénzküldeményeket a férje, *Johan Assek* is fölvehesse.

Ettől az időtől kezdve minden nap néhány befizetés történt csekklapon *Viktoria Assek* névre s a pénzt minden héten kétszer-háromszor fölvette egy férfi, aki *Viktoria Assek* fölhatalmazásával jelent meg a postatakarékpénztárban s aki *Johan Assek* néven mutatkozott be.

Időközben a *Viktoria* biztosító társasághoz több panaszos levél érkezett a felektől, hogy ők a postatakarékpénztárba befizették a figyelmeztető levélhez mellékel csekklapon a negyedévi illetéküket, de még mindig nem kaptak a társaságtól elismervényt a befizetésről. A társaság nem tudta megmagyarázni a dolgot s amikor a reklamációk száma egyre növekedett, ismeretlen tettesek ellen följelentést tett a rendőrségen.

Hetekig tartó nyomozás után a rendőrség megfejtette a titkot. Kiderült, hogy a szélhámoszást a biztosító társaság egyik fiatal hivatalnok, *L. E.* követte el. Ezt az ifjút a lövész és az éjjeli mulatóhelyek hölgyei sodorták a bűnbe.

A csalást a következő módon hajtotta végre: Mindennap elosent a figyelmeztető levelekből néhányat: ezekből a levelekből kivette a társaság csekklapját és beletett egy másikat, amelyen a címzés a társasághoz egészen hasonló: *Victoria Assek Wien*. Természetes, hogy a biztosító társaság ügyfelei nem vettek észre a befizető csekklapon semmi gyanúsat, mert hiszen a címzés jelenthette a társaság rövidített címét is. Azonkívül a csekklapot a társaság borítékjában és figyelmeztető sorai kíséretében kapták. Ezért tehát gyanútlanul befizették a küldött csekklapon negyedévi illetéküket,

nem is sejtve, hogy a pénzt nem a társaság veszi föl, hanem az ügyes szélhámos.

A fiatal hivatalnok a *Fazan-gasse* 63. sz. házában *Victoria Assek* nevű hölgy részére hónapos szobát bérelt, ahová a postatakarékpénztár értesítő levelei érkeztek. A rendőrség most a csaló bűntársait keresi, köztük azt a hölgyet, aki a postatakarékpénztárban *Victoria Assek* néven szerepelt.

Mennyi adót fizetünk?

— Sirnak a korcsmárosok —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 2

A korcsmárosok napja volt ma az adó-kive 5 bizottság előtt, amit az mutatott legjobban, hogy egész sereg adóleengedést kérő ostromolta meg a bizottság tagjait és elnökét. Az italmérők vonultak föl hosszú sorban és nagy kiadásokról, rengeteg üzleti költségekről, kis forgalomról panaszkodva, igyekeztek legalább 2—8 korona adóleengedést elérni, ami a „jószívű” adó-kivető bizottság a legtöbb esetben megadott. Kissé különösnek tűnhetett föl a dolgokkal ismerős emberek szemében ez a sok keserű panasz. Hiszen köztudomású, hogy egy-egy italmérés engedélyért szívesen áldoznak pár száz koronát is és az ilyen nagyon kapós, kelendő üzletág mégis olyan rossz volna?

Az adó-kivető-bizottság legközelebb, hétfőn a következő adóelőírásokat tárgyalja:

Molnár Imre 38 kor., Rédermacher József 24 kor., Vörös Ferenc 52 kor., kosárfonók. Weisz Márkné kosárkereskedő 24 kor., özv. Szabó Jakabné 8 kor., özv. Weinberger Györgyné 11 kor., kifőzők. özv. Weisz Károlyné 13 kor., özv. Deutsch Ignácné 20 kor., özv. Herzog Ágostonné 20 kor., Molnár Lajos 23 kor., Schwarz Gáborné 25 kor., özv. Mátyás Jánosné 27 kor., Hangai Sándorné 16 kor., kosztadók. Bartók Katalin 30 kor., Kohn Adolfné 31 kor., özv. Rothmayer Józsefné 35 kor., Grünfeld Henrik 20 kor., kifőzők. Weisz Mór kórházi élelmező 50 kor., Putits Demeter 15 kor., Scheer János 20 kor., Pfeifer József 23 korona, Olasz Miklós 16 korona, Balogh Józsefné 27 korona 20 fill., Ujj Lajos 29 kor., Lucsán Tódor 33 kor., Timotity Izidor 36 kor., Majoros János 36 kor., Kovács Ferenc 40 kor., Kohn Lajos 41 kor., Bojtor György 44 kor., Végh István 43 kor., Ebling János 45 kor., Szepesi István 47 kor., Basch József 51 kor., Olasz Lajos 80 kor., kovácsok. Kondorossy Kálmán 7 kor., Papp Ferenc 9 kor., Fodor József 11 kor., Melló Imre 16 kor., Gábor István 14 kor., Mizera József 12 korona, Horváth János 19 korona, Zenner Ágoston 20 korona, Dávid Péter 21 korona, Szabó Ágoston 21 kor., Oppenheimer Mór 14 kor., Heim Ferenc 22 kor., Kondorossy Kálmán és Muelu Lajos 15 kor., Bozeik Ernő 24 kor., Wandraosek Jozefin 27 kor., Risztin Demeter 16 kor., Nádrai Mihály 29 kor., Kohut Gábor 36 korona, Bahner Miklós és Beretz István 36 kor., Gyapjas János 46 kor., Balázs Péter 59 korona, Éberlein Gyula 74 kor., kőművesek. Mayer Márton 20 kor., Argyellán Jusztin 37 kor., Steiner Mór 43 kor., Schaffer József könyvkötők 72 kor., Dácsi Géza 35 kor., Kosminszkyi Lipót 123, Ingusz Izidor 178 kor., Kerpel Izsó 215 kor., Weisz Leó 240 kor., Glück Károly és Ungár Armin könyvkereskedők. Furtuészen Fülöp, Jellinek János kőszőrűsök, javaslat mellőzve. Portsoher János 15 kor., Reich Sándor 70 kor., Mattuscheck József kötélverők 116 kor., Botte Péter kővezőmester 19 kor., Mülek Lajos dr., közjegyző 380 kor., Beles János közjegyző 934 kor., Steiner Mikea kufaró 94 kor., Horovitz Gasztáv küldöncipar 50 kor., Szelezsán Radoja lac.konyhás 13 kor., Pankor János 23 kor., Pormoser 27 kor., Lenkei Ferenc 27 kor., Medveozky János 15 kor., Komjáthy István 30 kor., ifj. Krebsz József 31 korona 80 fillér, Benkő József 38 kor., Weisz Jenő 42 kor., Zsipi János 48 kor., Zigler Izrael 53.50 kor., Lengyel Gyula 40 kor., Bőszörményi János 41 kor., Pankor F. Viktor 50 kor., Hendl Ödön 58 kor., Pek István 19 kor., özv. Barthl Jánosné 62 kor., Geröcs Benjamin 63 kor., Hammer Zsigmond 79 kor., Balcsar György 80 kor., Stoll Béla 99 kor., Juhász István 106 kor., Assael Károly 117 kor.,

lakatosok. Eiser Sándor lámpakereskedő 83 kor., Horváth Károly láptulajdonos 24 kor., Dr. Schütz Henrik, Halász Dezső, Leopold Zsigmond, Dr. Bácskai Béla láptulajdonosok 24 kor. 40 fill., Grosz Sándor látszerész 20 kor., Nagy Istvánné libavágó 18 kor., Kodreán Györgyné 11 kor., Kiss József 12 kor., limonádékészítők. Blum Lipót linoleumkereskedő 200 kor., Hum Ferenc 27 kor., özv. Beer Jakabné 7 kor., Klug Ferenc 16 kor. 60 fill., Koszka János 45 kor., Buzáky Gyuláné 38 kor., Vandum Lajos 39 kor., Nix Józsefné 40 kor., Dina György 19 kor., Strumberger József 49 kor., Kapp János 54 kor., Lui József 55 kor., Herbstein Cecília 207 kor. 33 fill., Kolb Valentin 60 kor., Kolb Ferdinánd 80 kor., ifj. Biró János 44 kor. 80 fill., Szokop József 96 kor., Zeitler Rudolf 144 kor., Labdás Péter 108 kor. 80 fill., Bildhauer Alfréd 112 kor., Zabán János 60 kor., özv. Deutsch Józsefné 157 kor., Menráth József 184 kor., Halmos Dezső és Herceg Márton 187 kor., lisztkereskedők. Borlodán János 23 kor., özv. Brunhuber Kálmánné 125 kor., lókereskedő. Hubert Ferenc 28 kor., Bergesz Adolf 30 kor., Zaráy Ödön 37 kor., Blächa Ede 66 kor., Titizer András 79 kor., malomtulajdonosok. Sashegyi Sándor magánkutató és élelaptulajdonos 20 kor., Fodor Adolf magánkutató 24 kor., Calvasina Henrik márványosizoló 120 kor., Andrásik Pál 12 kor., Bisám Gyula 40 kor., mázóó és szobafestők, Dömötör Bertalan 66 kor. 50 fill., Rozvány Pál 96 kor., Hopp Károly 138 kor. magánmérnökök.

Az adó-kivető bizottság hétfőn, e hó 4-én pedig kosárfonók és kosárkereskedők, kifőzők, kosztadók, katonai kórház, élelmező kovácsok és kossigyarosok, kőművesek, kőszőrűs és keses, kötélverők, kötél és ponyvakereskedők, kővezők, kir. közjegyzők, kufarók, küldönci vállalat, lac.konyhás, lakatos és géplakatos, lámpakereskedő, láptulajdonos, látszerész, libavágó, limonádé és cukorkakészítő, linoleum és vászonkereskedő, lisztkereskedő, lókereskedő, malomtulajdonos, magánkutató, márványosizoló, mázóó, magánmérnökök III. osztályu kereseti adóját. E hó 5-én pedig könyvkötők és könyvkereskedők, metszők, mézkereskedés, mézeskalásos, mosó, vasaló intézetek, műszerész és villanyszerelők, nürnbergi és diszmű kereskedés, nyomda tulajdonosok, ócskavas kereskedők, olajmalom, óras- és látszerész, óras- és ékezerész, orvosok, állat- és fogorvosok, fogtechnikusok III. osztályu kereseti adóját fogja megállapítani.

SPORT.

+ Galamblövészeti Világon. Báró Bohus Lajos és Czárán János Világon szeptember 3-án, vasárnap galamb és agyaggalamb lövészetet rendeznek. A verseny kezdete délelőtt 10 órakor. Este 9 órakor a „Mátyás király” vendéglő összes termeiben táncmulatság lesz.

A reggel 7 óra 56 perckor Aradról Világosra érkező vonatonál kocsival várja a vendégeket.

Versenyszámok a következők: I. Megnyitó verseny. Tiszteletdíjak elsőnek és másodiknak. Távol-ság 24 m. 6 galamb, két hiba kizár. Tet 5 korona. II. Főverseny: Tiszteletdíj az elsőnek, másodiknak és harmadiknak. Távol-ság 26 m. 10 galamb, három hiba kizár. A megnyitóverseny nyerdőjének két, helyeztjének egy méter hátrány. Tet 5 korona. III. Hölgyek díja: Tiszteletdíjak az elsőnek. Távol-ság 20 méter. Három kettős galamb. Tet 10 korona. IV. Handicap: Tiszteletdíj az elsőnek, másodiknak és harmadiknak. Egyes galamb. Handicaprosas az előző versenyek eredményei alapján. Tet: 10 korona. Agyaggalamb: V. Egyes agyaggalamb: Tiszteletdíj az elsőnek és másodiknak. 6 galamb, két hiba kizár. Tet: 5 korona. VI. Kettős agyaggalamb. Tiszteletdíj az elsőnek és másodiknak 3 kettős galamb. Tet 5 korona. A versenyeken az országos magyar galamb lövő egyesület szabályai az irányadók.

+ Az ATE és TTE mérkőzése. Az *Aradi Tornai Egylet* fiatal és lelkes játékosokból álló csapata ma ismét Temesváron, első jelentős győzelmének színhelyén játszik. A csapat legutóbb előnyös változáson ment át és több új játékosban újabb értékes erőt nyert. Az *ATE*-nek ez lesz az utolsó barátságos mérkőzése, mert ezután csak a bajnoki mérkőzésben vesz részt. Az *ATE* nagy ambícióval készül erre a küzdelemre és a játé-

kosok egész lelkesedésükkel és tudásukkal készülnek a nagyjelentőségű mérkőzésre.

+ Bajnoki football match Szeged—Arad között. Eltérőleg a falragaszok adataitól, ma délután nem 3, hanem fél 5 órakor tartja meg bajnoki football mérkőzését a Szegedi Athletikai Klub az Aradi Athletikai Klubbal a Török Gábor-utcai sporttelepen. Nagy, érdekes küzdelem lesz a mai, mert Szeged a legkomolyabb jelölt az ez évi football bajnokságra. Arad hátrányát csak az képezi, hogy új összeállítású csapattal áll ki a küzdelemre, mely a következő összeállítású lesz: Horváth—Husztly, Lengyel Kocsis, Eisenmagen, Borszöki—Fackellmann, Gencsy, Valerian, Rudnyánszky, Korányi dr. A mérkőzés fél 5 órakor kezdődik Zoltán Béla bíró vezetésével. Helyárak: Páholy 6 kor., tribün ülőhely 70 fill., diákjegy 20 fill. A mérkőzést még kedvezőtlen idő esetén is megtartják.

+ A Szabadkai Sport-Egylet Aradon. Vasárnap délután tartja kerületi bajnoki mérkőzését az Aradi Testgyakorlók Körével az A. T. K. vásártéri uti pályáján. Tekintettel a repülési produkcióra a mérkőzés délután 2 órakor kezdődik, melyre a vezetőség 20 filléres tréning-jegyet bocsájt ki.

Öngyilkos lett

Tauszky Miksa fia.

— Egy híres sikkasztó szerelme. —

Fávirati tudósítás.

Budapest, szeptember 2.

Néhány nappal ezelőtt, mint Kairóból Budapestre jelentik, öngyilkosságot követett el ott egy ismert budapesti ember, Tauszky Lipót, néhai Tauszky Miksa butorszállító fia, aki harmadfél évvel ezelőtt Egyiptomba szökött, mert váltóhamisításért és csalásért vizsgálat folyt ellene.

Tauszky Lipót maga is tagja volt apja cégének. Duszgazdag embernek ismerték, de amikor Tauszky Miksa meghalt, az örökösök különváltak s egymással erős konkurenciába kerültek. Tauszky Lipótnak költséges passziói is voltak, nagy veszteségek érték s ezért hamarosan tönkrement, végül pedig bűnös utra tért.

Kairóban eleinte a megával vitt pénzből élt, de csakhamar elfogyott a pénze s akkor állás után kellett néznie. Nagyon szerény állást kapott, raktáros lett a Pension Nationale nak, később pedig csapos a Restaurant Finish-ben. Nem igen értette a dolgát, mert elbocsátották s ekkor fölcsapott bérkocsisnak, azonkívül ügynökkösködött is. Nemrég megismerkedett az Esbekich-negyedben egy vendéglő tulajdonosnőjével, aki csinos budapesti asszony. Beleszeretett a kacér asszonyba s azt ígérgette neki, hogy a mint hazulról pénzt kap, megveszi a vendéglőjét s feleségül veszi őt. Mivel azonban pénzt nem kapott, beállt pincérnek a vendéglőbe.

A múlt kedden, augusztus 24-én, reggel ismét ostromolta a szép asszonyt, hogy legyen a felesége, de G.-né. a vendéglősné kijelentette neki, hogy pénz nélkül nincs házasság. Tauszky Lipót erre elhagyta az üzletét. Tizenkét óra után fölkereste G.-né lakását, de az asszony nem volt otthon és csak félhárom órakor ment haza. Alig ért a lépcsőházba, tompa zuhanást hallott maga mögött. Ijedten fordult hátra s ott látta a földön Tauszky Lipót összeroncsolt holttestét. A visszautasított szerelmes ugyanis megvárta a harmadik emeleten, amíg az asszony hazajön s amikor észrevette őt, leugrott a lépcsőházba. Néhány perc múlva megérkeztek a mentők, akik azonban kijelentették, hogy Tauszkyban már nincs élet.

Az öngyilkos két levelet s egy végrende-

letet hagyott hátra. Mint hírlík, pörös osztályrészét, amely állítólag százhuszezer koronára rug, egyenlő részben mostohaleányára és G.-nére hagyta.

Jön a krinolin!

— Uj divatforradalom készül. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Páris felől — mint a kupléban éneklük — ismét furcsa szelek fujnak. Nem kisebb ügyről van szó, mint arról, hogy ismét forradalom készül a divat birodalmában. Poiret, a „nagy” párisi divatirányító jósolja ezt, s ha ő jósolja, ugye el is kell hinní. Nem azért, mintha a kitűnő ruhaművészek — a párisi szabók nem adják ezen a címen alul — csakugyan profétai tehetsége volna, hanem egyszerűen azért, mert ha Poiret „mester” megjósol valamit a divat világában, hát azt egyszerűen keresztülforszírozza.

A legújabb divatforradalmat Poiret szerint a krinolin fogja elűződni. Ez ugyan nem új viselet, de ugye sincs semmi új a nap alatt. A divatnak pedig folytonosan változni kell, ezt megkívánják a tetszeni vágyó hölgyek, de különösen a — szabócégeknek. Poiret mesternek még ezidőszereint különösen szüksége van valami az eddigiektől teljesen eltűt ruhaformára, mert tavalyi „kreációjával” a szoknyanadrággal ugye is elaposan felsült. A furcsa ruhadarab a reklámbotrányok sorozata ellenére se tudott meghonosodni. Poiret tehát előszedte a régi és még régebbi divatlapokat, addig böngészett bennük, míg ráakadt a jó öreg krinolinra. „Ez kell nekem” — mondotta és másnap már kezdte világgá kürtölni, hogy visszajön a krinolin. Azután mint jó üzletember hozzáfogott az új divat előkészületeihez. A krinolin tehát jönni fog és bizonyára hamarosan népszerűsége is fog vergődni, amint népszerűvé vált már nem egy célszerűtlen és izléstelen újítás. S a krinolin elvégre is nem célszerűtlen ruhadarab.

A krinolin megteremtője Eugenia császárnő volt, aki nem kuriozitásból készítette magának, hanem bizonyos testi elformátlanodásának leplezésére. S az új ruhaforma, amely ugyan már akkor is csak egy régi viselet felújítása volt, hamarosan elterjedt az egész világon. Nemosak azért, mert Harmadik Napoleon felesége a divatkérdésekben irányadó volt, hanem azért is, mert ez a ruhadarab kitűnően elfedi a derékon aluli női formák fogyatkozásait. Így a krinolint tulajdonképen Eugenia császárnőnek az a tulséges tetszeni vágyása teremtette meg, amely még az anyaság tiszteletreméltó állapotát is leplezni akarta. Amint hogy régebben bizonyos praktikus szempontok hozták létre a legtöbb divatot. A turnürt — a ma élő emberek közül sokan emlékeznek még erre a furcsa divatra — egy francia szabó felesége alkalmazta először. A népszerű divathölgy valami betegség folytán nagyon lefogyott és a hiányzó formák pótlására használta a párnaszerű alkalmatosságot. A divat aztán hamarosan közkeletűvé vált.

Ilyen praktikus okai voltak régebben nemcsak a női, hanem a férfidivatnak is. Még a bajusz és hajviselet is ilyen okból változott. Tizenegyedik Lajos jóformán még gyermek volt, mikor trónra lépett s csupasz arca teremtette meg a bajusztalanság divatját eleinte a hadseregben, később pedig általában. Ismeretes az is, hogy VII. Ekvárd angol király walesi herceg korában divatot csinált azzal, hogy mellénye gombját elfelejtette begombolni.

Előfordulnak ugyan ilyen praktikus divatújítások ma is, mostanában azonban leggyakrabban pusztán a párisi nagy szabócégek üzleti spekulatív irányítják a divatot.

Csermák repül.

(Tudnivalók a vasárnapi repülónapról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Holnap, vasárnap repülónap — ezt hirdették uton-utfélen a reklámok Aradon. És azt az utolsó napot, amelyen még talán utoljára meg lehet nézni ingyen a jeles cseh pilótát, ugyan csak igyekeztek kihasználni az emberek. Egész nap sűrű csoportokban keresték föl a repülőteret, amelynek sodronykerítései most már véglegesen elkészültek. Csermák azonban nem szállt fölma. Pedig amikor ugye délután öt óra tájban híre ment, hogy Csermák künn van a gépénél, egyszerre egész kocsiáradattal siettek ki megnézni a „világ legvakmerőbb” pilótáját. De a pilóta csak elmagyarázta és a hangárban mutatta be gépét néhány mérnöknek, akiket meglepett igazán számottevő ismereteivel.

Csermák különben néhány napja kettős ostromnak is van kitéve. Egyrészt országos körútra szerződött impreszárió jelöltek nőgátjék szerződésre, másrészt pedig tucatjával kapja a jelentkezőket, akik vasárnap hajlandók volnának fölzállni a pilótával együtt. Miután azonban a Libelle konstrukciója olyan, hogy a vezető ülésén kívül más hely nincsen rajta utas számára, Csermák kénytelen volt visszautasítani a bátor ajánlkozókat, akik között több hölgy is akadt — így például az elsején távozott kabaret sztárja is.

Holnap délutánra nemcsak a repülés rendezősége, hanem a rendőrség is, valamint a közlekedési vállalatok is rendkívüli intézkedéseket tettek. A rendőrség mindent elkövetett, hogy egész nap módjában legyen a közönségnek a jegyeit előre megváltani. Különösen ajánlatos ez azoknak, akik páholyt, vagy diákjegyet óhajtanak. Mindkettőt csak holnap, vasárnap délelőtt tíz óráig lehet váltani Keppich Zsigmond kereskedésében. Diákjegyet ugye is a pályán egyáltalán nem adnak ki, páholy pedig már csak oly kevés van, hogy délután a repülőtéri pénztárnál már alig lesz szerzhető. — A rendőrség a pályához vezető utvonalakon is intézkedéseket tett a nagy kocsiforgalom sima lebonyolítására, valamint a repültéren is több ízben tartott helyszíni szemle alapján állapította meg a vasárnapi tennivalókat. Miután a közönség kiözönlése már valószínűleg kora délután megkezdődik az Aradi Testgyakorlók Köre közeléből való rendezőség és az összes funkcionáriusok már délután kettőkor elfoglalják helyüket a pályán. Egyebekben a tegnap közzé tett tudnivalók irányadók.

A mutatványos repülés délután öt órakor kezdődik. A repültéren a jegyek színének megfelelő feltűnő zászlók jelzik a helyek bejáratát. A repültérrre csak jeggyel lehet bejutni, amelyek legkésőbb az odavezető utcák torkolatánál felállított tizenkét pénztárnál válthatók meg. Ugyancsak a belépő jegy felmutatásával lehet a külön autbuszjáratokra 50 filléres menet és 80 filléres menettérti jegyet váltani. Az autbuszjáratok a városi kávéház elől már délután kettőkor indulnak. A repülés megtartását fehér, simeadását fekete zászló jelzi.

Ma bejelentette Csermák a Testgyakorlók Köre repülést rendező bizottságának, hogy felszállásainak egyikét csak tíz méter magasságban, közvetlenül a nézőközönség sora előtt fogja végözni, hogy gépjének működését közelről láthassa a publikum. Ezzel a produkcióval viszonozni akarja a pilóta azt a rokonszenvet, melylyel őt Arad közönsége fogadta. Nem érdektelen följegyezni, mert ez is a repülés iránt megnyilatkozó nagy érdeklődést mutatja, hogy a repültéren kímélendő sör árusításra mintegy kétszáz leány díjtalanul vállalkozott, csak hogy e révén látnassák a repülést, mert belépőjegyet váltani nem tudnak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Ignotus a Nemzeti Színház dramaturgja.** Budapestről írják: A Nemzeti Színház dráma-bíráló bizottságának tagjai közül Verő György lemondott erről az állásából. Az igazgatóság Verő helyére Ignotus Veigelsberg Hugót hívta meg dramaturgnak, aki ezt a meghívást elfogadta. Ignotus, aki a modern magyar irodalomnak legnagyobb büszkesége nagy gazdagodása és erőgyarapodása lesz a Nemzeti Színház dráma-bíráló bizottságának s magának a színháznak is. Tisztult és haladó ízléssel telített kritikája valóságos hivatást teljesíthet új pozíciójában, amelyben módja nyílik arra, hogy közelebb hozza egymáshoz az ország első műintézetét és a fiatal magyar irodalmat. A lehető legszerencsésebb választás volt az, mely őt szemelte ki erre a tisztségre. A kultusz-minisztérium legközelebb teszi közzé a kiváló író kinevezését.

* **Uj magyar operett.** Budapestről jelemtik: Már az elmúlt színházi szezon végén híre járt, hogy egy fiatal magyar írónak, akinek egy színdarabja már színre került budapesti színpadon, sikerült megírnia a második „János vitéz” t. Egy magyar népies játékot, amelyben — mindazok szerinti, akik a darabot ismerik — benne van a „János vitéz” nagy sikerének minden eleme. A darab írást, melyet szerzője vigyázként irt meg, valóban nagy volt az érdeklődés a színházak részéről már tavaly is és az idén, úgy látszik, csakugyan kivételes körülmények között fog a közönség elé kerülni. Ugy halljuk ugyanis, hogy a darabhoz egyik pótlánk fog verseket írni és a darab máris jónévű komponistákat vonz a darab megzenésítésére felé. Azok, akik a „második János vitéz” dolgát intézik, első sorban Kacsóh Pongrác dr.-ral tárgyalnak a zeneszámok miatt, de lehetséges, hogy a szerencsés szövegkönyvhöz Kálmán Imre ír muzsikát, sőt szó van róla, hogy a verseket Lehár Ferenc fogja megzenésíteni. Lehár ugyanis nemrégiben kifejezte azt az óhaját, hogy nagyon szeretne egy magyar és főképen magyaros színpadi műhöz zenét írni és ehhez most igen jó alkalom volna. Hogy melyik színházban kerül bemutatásra az „uj János vitéz”, azt még erősen titkolják, de hogy az idei szezonban meglesz a premiérje, az egészen bizonyos.

* **Amikor a primadonna temperamentumos.** A Babuska előadásán, a népszerű és kedves operettben föllépett Krémerné Hegyi Lili, a kolozsvári színház új primadonnája is. A temperamentumtól duzzadó spanyol táncosné szerepét játszotta, akinek tízennégy udvarló alkotja általában a törzskarát s természetesen, hogy Hegyi Lili ahhoz a meglehetősen szép számhoz mérte a temperamentumot, amelyet bele akart vinni az alakításába. A második fölvonásban Faragó Ödönnel, a márkai személyesítőjével volt páros tán jelenete a színésznőnek. Igen tetszett a közönségnek, bőven zúgolt feléje a tapsorkán, úgy hogy meg kellett ismételní a heves szerelmi ömlengéssel végződő táncszámot. A primadonna persze tüzzel ismételte meg ének szövegét, annak rendje és módja szerint rázta össze-vissza parneret s az előírás szerint már csak az volt hátra, hogy egy merész lendülettel beugorjon a partner ölébe. Faragó Ödön már készült is a nem épen kellemetlen színdarabra s egy a szerephez illő groteszk muzdulattal ujjával megtámaszkodott a díványhoz. A következő pillanatban merész ívben beledől a Faragónak nemcsak az ölébe, hanem a díványon gondosan elhelyezett kezére is. Faragó fölajdult, mert a temperamentumos

lendület nyomán éles fájdalom nyíllott be a karjába. Fölvonás közben a színházi orvos konstátálta, hogy *kimarjult a keze.* Zavarnem volt mindamelett az előadáson. Faragó nyugodtan végigjátszotta a szerepét. Másnapra azonban földagadt a keze s most hatalmas kötés jelzi, hogy baleset érte.

* **Zenei lexikon Aradról.** Lexikonok dolgában még bizony jó hátra vagyunk a nyugat-európaiak, főleg a németek mögött. Mi — a magyarság csekély számánál fogva — nem is számíthatunk annyi kiadást ért zenei lexikonokra, mint pl. a Riemann vagy Schubert-féle Musiklexikonok. Annál örvedetesebb, hogy ugyanakkor, mikor a Harmonia-cég is Budapestén zenei lexicon kiadásába fog, a Ság József „Általános Zenei Lexikona” már 2-ik kiadásában jelenik meg. Még mindenki emlékezik Ságának a tavasszal megalt 25 éves jubileumára, mikor őt, mint a legrégebb és legelterjedtebb zenei folyóiratnak, a „Magyar Zenelap”-nak alapítóját és szerkesztőjét ünnepelte a hazai zenevilág. Nos, az ő lexikona nélkülözhetetlen a magyar közönségnek. Ha Riemann tekintélyének nem is árt, de ep az a körülmény, hogy még Riemann is pár sorban végez jóakaró leereszkedéssel a magyar szerzőkkel és zenészekkel, míg Ság az őket megillető módon ismerteti őket: adja meg művének az ő jelentőségét. A Julius hóban megjelent II. füzet (Alhambra — Baics Izidor tartalommal) Aradnak majdnem egy egész oldalt szentel. Az Aradi Fiharmónia Egyesület 22 éves multja 11 sorban, míg az Aradi Zenekedvelők Egyesületétől fentartott Aradi Zenede 78 éves története 28 sorban van összefoglalva.

* **Vasárnap az Urániában.** Az a fényes műsor, mely két napon át valósággal elkápráztatta az Uránia közönségét, vasárnap kerül színre utóljára. Nehéz vállalkozás ebből a remek műsorból egyik, vagy másik kepet külön-külön kiemelni, annyira egyforma nagyrésztük mindegyik. A közönség elragadtatással látja a Brandiauo hercegnő grandiózus kiállítását, műveszi megjátszását és elragadó korhüségét. A Páris zsuraál rendre elvonultatja előttünk az utó napok minden vasárnapi való eseményét és bemutatja a világ legvakmerőbb, diadalmos pióttait. Bandi megenni való a házgondnok ez repében és az Uránia valamennyi képe azt az érzést váltja ki a nézőből, hogy az igazgatóság faradhatatlanul törekszik a közönség legteljesebb kielégítésére. Hétfőn teljesen új műsort mutat be az Uránia. 175

* **A repülőnap és az Apolló színház.** Arra való tekintettel, hogy a vasárnapi repülés sok vidéki embert hoz be Aradra, az Apolló mozgósínház előrangú új műsort tűzött ki. Ugy az idegeneknek, mint a helybelieknek az Apolló-színház vasárnapi műsora nemcsak kellemes szórakozást, hanem érdekes látványosságot is nyújt, mert elvégre olyan hatalmas láradalmi drámában, mint amilyet az Apolló vasárnap bemutat, csak nagyon ritkán gyönyörködhetik a közönség. Ennek a drámának karakterisztikus alakjai vannak. A szegény, de becsületes varróleányt halójába akarja keríteni a gazdag háziúr. Izgalmas jelenetek játszódnak le a vaszonlapon, míg aztán a vén kéjenc mégis kénytelen lemondani a leányról. Érdekesek az Apolló vasárnapi új műsorának a bohózatai is, amely csupa szípkázó ötletesség. Az előadásokat megszakítás nélkül folytatja holnap az Apolló. 177

MULATSÁGOK.

— Az Aradi Munkás Otthon Egyesület saját házalapja javára szeptember 10-ikén, vasárnap este fél 8 órakor a Nyári Színházban jótékony-célú műkedvelői előadást rendez.

Az elárvult Lido.

— A néptelen Velence. —

Saját levelezőnkől.

Velence, szeptember 2.

Ha az ember mostanában megérkezik Velencébe s a Piazza San Marcora velődik, hogy ott a Café Flóriában vagy a Quadriban megfigyá feketekávéját, akkor nem tudja, hogy ébren van-e, vagy álmodik. Ez-e a csodaváros mese tere, melyen egyszerre lehet halni a világ minden nyelvét, ahol az angolok, hónuk alatt a Bäckerekkel, szakadatlanul etetgetik a galambokat, ahol fiatal házások kötelességszerűleg szorosán egymáshoz simulnak, ahol a szász lodenguaya, fehér flanelöltözék, gyűrődött lüszter s a francia hölgyek nyersselyme valóságos szinkaszt alkot? Ez a világ legnagyobb találkahelye, ahol az ember egy órán belül legkellemetlenebb ismerőseivel akad össze, köztük szabójával, kit Budapesten hónapokig sikerült elkerülnie.

Mi lett Velencéből? Hova lettek a párok, hova a szabó, hol maradtak az angolok, hol a berliniek? Mindezeket a *kolerafélelem* tartotta távol a Velencéből most az irt, amit az olasz oly szívesen látott volna benne eddig is: tiszta olasz város. Esténként a zene hangjainál most is hullámlak a tömeg a piazzán, de az ember nem hall idegen szót, nem lát egyetlen miszt és egyetlen misztet, sőt még a magyaroknak sincs nyoma, akiknek száma eddig évenként csaknem versenyzett az olaszokéval. Velencében egész egyszerűen nincsenek idegenek, s aki a Markustérnek ebben a tekintetben nem akar hinni, az nézze meg a gondolierkat, amint órákhoz es hiaba, csaknem kétségbeesetten kiabálják: Gondola! Gondola! Vagy kérdezz meg a kereskedőket, akik huszszázatos engedménnyel kínálják arukat, a szállodásokat és pincéret, kik tétlenül lodörögnek az üres termekben.

A nagy idegenfolyam ezuttal elkerülte a lagunák városát s a szegény velenceiek bőven ráérnek arra, hogy az őket ért anyagi katasztrófa nagyságáról gondolkodjanak.

Még rosszabb a helyzet a Lidón. Ezen a csodaszép fürdőtelepen, melynek lövénye puhább, mint bárhol a világon s hova mindenki újra visszatér, ha egyszer megfordult ott. Igaz, Velencének 200,000 lakosa van s meg van a maga belföldi olasz idegenforgalma is s aki Velencét az idén látja először, annak természetesen nem tűnhet fel a különbség. A Lido azonban nem önálló város, hanem valóságos karavánteleg. Az óriási szállók, melyek gomba módjára nőnek ki a fővényből, az idén tátonganak az ürességtől. Senki sem jött el, mert mindenkit elriasztott a kolerafélelem.

Ez a félelem megint egyszerű példája a tömegszuggeszciónak. Mi az eredetük a makacs kolerahireknek, melyek minden hivatalos és nem hivatalos cáfolat ellenére eljutottak a világ minden részébe, elriasztva a Velencebe készülöket? Beszélnek arról, hogy a velencei orvosok vádolták meg az etruszias vádjával a podestát, még pedig valami csunya sztrájkból kifolyólag. Más források szerint a klerikális sajtó terjeszté a riasztó híreket, hogy megrontsa az egyesült Olaszország ünnepét ülő közhangulatot.

Mindez már nem segít Velencén és a Lidón. Mindkettő néptelen s kihalt és az volt az egész idényen keresztül.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A bán támadója.

— Vasraverék Matauseket. — Az elnapolt tárgyalás. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 2

A budapesti büntető járásbírószágon ma tárgyalták Matausek Emánuel ügyét Zágrábról vasra verve hozták el a csendőrök a vádlottat de alig, hogy megérkezett, az ügyészség levette róla a bilincset, s két börtönőrrel kísértette a bíró elé. A tárgyalást Wiener királyi járásbíró vezette. A bán, aki nem jelent meg, Dési Géza dr. képviselte, védő Polónyi Dezső dr. volt. A vádlottat, aki csak horvátul tud, tolmács utján hallgatták ki.

Az elnök kérdésére Matausek elmondja, hogy a bán a Dunaparton pusztán kézzel kétszer megütötte, „Schuft” és „Gauner” kifejezésekkel illette, de csalónak nem nevezte.

Tettét azért követte el, mert a bán tönkretette és vagyonából kiforgatta azzal, hogy a cirkvenicai patikajogot elvette tőle. Elnök kérdésére elmondotta, hogy két patikajogot kapott ugyan rekompenciaképp, de ezek nem értek semmit.

Az első tanu Chavrak bán helyettes, ki a következőket vallja: A kritikus napon a bán urral és Devics képviselővel az angol királyné fogadóból a korzóra mentünk. Utközben Devics elvált tőlünk. Én és a bán a korzón leültünk. A bán cigarettával kínált meg s maga is rágyujtott. Ebben a pillanatban egy ember jött felénk.

A vádlott: (közbeszól): Egy ur!

Chavrak: Kérem a bíróságot tessék engem megvédelmezni a vádlott közbeszólása ellen.

A bíró: Figyelmeztetem a vádlottat, hogy tartózkodjék minden közbeszólástól.

A vádlott: Nem hagyom magamat sértegetni.

A bíró: Ha nem fogadja meg az intésemet, vasra fogom veretni.

Polónyi: Egészen horvát izü tárgyalás.

A bíró: Most nincs joga a védőnek beszélni. Tessék helyet foglalni.

A bánhelyettes folytatta ezután a vallomását és elmondja az inzultus történetét. A patikajogokról is beszélt és elmondja, hogy Matauseket e tekintetben nem érte sérelem.

A délutáni tárgyalás során az ügyész azt indítványozta, hogy a sebesülések nagyságának megállapítása végett az iratokat terjesszék az igazságügyi orvosi tanács elé.

Polónyi Dezső védő tiltakozik ez ellen és azt kéri, hogy az aktákat terjesszék fel az igazságügyminiszterhez.

A bíróság helyt ad az ügyész kérésének és az iratokat annak megállapítása végett, vajjon a látletből megállapítható-e a tetlegesség, felterjeszti az igazságügyi orvosi tanácshoz és azután tárgyalást fog tartani. Egyben elvetette bíróság a védő azon indítványát, hogy az iratokat az igazságügyminiszterhez terjessze fel, mert ő van hivatva megállapítani, hogy az ügy, mely miatt Matauseket Zágrábról letartóztatták és amely folyamánya ennek az ügynek, nem tartozik-e a magyar bíróság illetékessége alá.

A bíróság ezután a tárgyalás folytatását bizonytalan időre elhalasztotta. Matauseket átadták a várakozó két horvát csendőrnek, kik ismét vasra verték és vonaton Zágrába kísérték.

§ Elfelt magán-detektiv. Az aradi kir. járásbíró, mint büntetőbíró, ma Sashegyi-Schreyer Sándor magán-detektivét csalás és sikkasztásért 1 heti fogházra ítélte. A derék magánkutató két aradi szegény embertől 50, illetve 80 koronát csalt ki azzal, hogy fiaiknak

ösztöndíjat jár ki. A károsultaknak azt mondta, hogy a miniszter előtt csak elegáns ruhában jelenhet meg s erre pénz kell.

§ Regula Ede a börtönben. Miskolcra táviratozzák: Regula Ede, az edelényi háromszoros rablógyilkosság tettese közömbösen, fásultan várja sorsát az ügyészség fogházában. A vézna asztalossegéd szervezetén napról-napra szemmel látható pusztítást visz véghez a tüdővész. A törvényszéki orvos ezért naponta négy-ötször is tejet adat neki. Most történt különben először, hogy a nagyközönség véleménye iránt érdeklődött.

— Milyen a kedv ellenem Miskolcon? — kérdezte a fogházfelügyelőtől, ki így felelt: — Olyan, amilyen a maga büne.

Regula Lengyel Zoltánt kérte föl védőjéül, aki levélben azt válaszolta, hogy ügye tanulmányozására a napokban Miskolcra érkezik. Aki csak Regulával érintkezett, mindenkinek az a véleménye, hogy tettének elkövetése óta nem normális. A fogházban folyton ír. Leírta az egész gyilkosságot. Ez az írásbeli vallomása annyira zavaros és úgy van megszerkesztve, hogy az ügyészségen elmeállapotának megbillenésére gondolnak. A gyilkosság ügyét, ha addig az elmeorvos más véleményt nem mond, október közepén tárgyalja az esküdtszék.

Fordulat a lippai ügyben.

— Visszavonták a feljelentést. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

A lippai eset, amely néhány hete élénk izgalmat okozott a közönség között, ma fordulatot vett. Amint Lippáról jelentik, Grosz Sándor ügyében fiai a Kornis Izsó és Schauer Ignác ellen tett följelentéseket visszavonták s ezek ellen az eljárás beszünik.

Ezt a visszavonást, több napig tartó tárgyalások után egyezség előzte meg, amelyet ma délelőtt Lippán kötöttek meg. Az egyezség úgy Schauerrel, mint Kornissal szemben konycedálja, hogy ügyleteiket Grosz Sándorral akkor kötötték, amikor még rajta az elmebaj nem volt észlelhető, s hogy az ügyletek Grosz Sándorral szemben elszámoltattak; ennek alapján az ügynek bünvádi része eszik.

Mindössze bizonyos üzleti különbözetekek maradtak fenn, amelyeket már szintén elintézték. Ezek összege Kornis Izsóval szemben 10,000 korona volt, amely árelszámolásból keletkezett, s amelyet Kornis elismert és ki is egyenlített. Mint értesülünk az aradi pénzügyzeteknél elhelyezve volt lippai részvényeket is kiváltották; ezeket Grosz Kornis Izsó apósától, Plesch Lászlótól ugyanazon áron vették vissza, mint a hogy ez Grosz Sándortól vette, Schauer Ignácnak pedig 7000 koronával nagyobb árat fizettek.

Fürst Dezső dr. ügyvéd, Grosz József és Izsó megbízottja Aradra utazott, hogy az egyezség intézkedéseit végrehajtsa és hogy a Kornis Izsó vagyonára elrendelt zárlatot megszüntesse.

Az ügynek további folytatása nem lesz, miután a felek abban is megállapodtak, hogy sem egymás ellen, sem a lapok ellen, a melyek a följelentések tartalmát reprodukáltak, följelentést nem tesznek. A békés megegyezést tartalmazó okiratba úgy halljuk, fölvetették azt is, hogy a Grosz Testvérek nem rossz hiszeműen tették meg a följelentést és ezt Kornis Izsó is elismerte.

Az egyezkedési tárgyalásokat Lippán nagy érdeklődés kísérte. A tárgyalásokban résztvettek a feleken kívül Vértés Adolf dr. temesvári ügyvéd, Kornis Izsó jogi képviselője és Morár Valér dr. radnai ügyvéd, Schauer Ignác megbízottja és Fürst Dezső dr. Kereskedői körökben megnyugvást keltett, hogy az esetet, amely első stádiumában nagy föltűnést keltett, egyszerű elszámolási ügygyé devalválták a felek.

Azziai kolera

Budapesten.

— Két újabb beteg. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 2.

Itt kísért újra az ázsiai kolera dermesztő réme. Tegnap este, a budapesti ötödik kerület külső részén, a Kárpát-ut 15. szám alatt kolera-gyanus tünetek között hirtelen rosszul lett Bihari József munkás. Ez a Bihari estig a Wellisch-féle tutajkikötőben dolgozott egész sereg munkás társaságában. A szerencsétlen munkás állapota még az este sulyosra, válságosra fordult. A Gellért-kórház főorvosa többször megvizsgálta a kegyetlen fájdalmakban szenvedő embert és többféle jelből arra következtetett, hogy Biharival beköltözött a Gellértbe az ázsiai kolera. Rögtön értesítette a főorvosi hivatalt. Magyarevits Mladen dr. főorvos még az éjjel kiment a kórházba. Bihari agonizált, de voltak tiszta pillanatai. A főorvos mindenekelőtt azt akarta megtudni tőle, hol kaphatta a fertőzést. Bihari aztán elnyögte, hogy augusztus 28-án jött a fővárosba. Járt Ujpesten, majd beállott a Wellisch-féle gyárba. Ezen a nyomon elindulva, megállapították, hogy Bihari Ujpesten fertőzte meg magát, még pedig azáltal, hogy ivott a Duna vizéből.

A Leiner-féle kolerás gyár szennyvize a Dunába folyik és amint a nyomozás Bihari adatai alapján megállapította, a boldogtalan munkás azon a környéken ivott a Duna vizéből, ahol a gyár vize beömlik a minden szennyet befogadó Dunába. Így tehát az is megállapítást nyert, hogy a Duna vize a baktériumok millióit viszi magával.

Magyarevits Mladen dr. főorvos látván a komoly veszedelmet, azonnal a legsürgősebb és legkomolyabb, legszigorubb intézkedéseket tette. Fertőtlenítette a Kárpát-utca 15. számú házat, a Wellisch-féle ipartelepét és óvatosságból a Gellért-kórházba internálta azt a nyolc munkást, akik Biharival együtt, illetve közelében tartózkodtak.

A ma délelőtt tartott mikroszkópiai vizsgálat Bihar Józsefen megállapította az ázsiai kolerát.

Délután újabb kolera-gyanus eset fordult elő a fővárosban. A Délnémet hajózási társaság 25. számú uszályán Gondos István kormányos betegedett meg az ismeretes kolera-gyanus tünetek között. Az előhívott mentők is megállapították a kolera-gyanut és a beteget a járványkórházba vitték. Három matrózt megfigyelés alá vettek a 25-ös uszályon, a hajót pedig fertőtlenítették. Gondos állapota válságos.

A pestmegyei hadgyakorlatokra összevont csapatok között csütörtökön nagy izgalom támadt. Folkusházy Lajos főhadnagy Verseg községben megbetegedett és Bodó Pál dr. ezredorvos kolera-gyanusnak találta. A főhadnagyot, aki Zoltán Béla kairói konzul kastélyában lakott, nyomban izolálták és a legszigorubb egészségügyi intézkedéseket tették. Folkusházy most Aszódon, a Podmaniczky-kastélyban fekszik.

Hédervári Soma dr., Ujpest város tisztifőorvosa ma délután a belügyminiszter rendelkezése a miniszteriumnak jelentést küldött, mely szerint újabb megbetegedés Ujpesten nem történt. Ma küldték el a Leiner gyár megbetegedett munkásainak váladékát a bakteriológiai intézetnek megvizsgálás végett. A város orvosai éjjel-nappal permanenciában vannak és őrködnek az óvintézkedések végrehajtására.

HIREK.

Karambol Kelenföldön.

— Nyolean megsérültek. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 2.

Kicsibe mult ma reggel, hogy a Máv. kelenföldi pályaudvarának halálos szennációja nem akadt. Háromnegyed hét órakor a Grác felől robogó személyvonat beleszórt a nyílt pályán veszteglő 34-es számú tehervonatba. A személyvonat vezetője még az összeütközés előtt észrevette, hogy az 5 sínparján ott vesztegel a tehervonat, fékezett is erősen, de már nem bírt rohanó gépével. Az összeütközés megtörtént: hatalmas robaj hallatszott a személyvonatnak két, a tehervonatnak négy kocsija szétzúzódott.

Óriási rémület kapta meg a személyvonaton utazók szívet, mikor a recsegést, ropogást hallották s a kupék ablakai csörömpölve törtek szilánkokra. Kiugráltak, sokan nem mertek leszállni, csak kezüket tördelték, jajgattak, kiabáltak. Mindenki azt hitte a nagy pánikban, hogy a katasztrófa embereket is roncsolt. Szerencsére azonban még csak súlyosabb sérülés se történt. Nyolc utas könnyen megsebesült, azoknak a sebeit a budafoki pályaeorvos bekötötte, mentőkre nem is volt szükség. Vizsgálat fogja megállapítani, ki az oka annak, hogy a gráci vonat előtt aváltó nem állt tilosra, a tehervonat azonban a pályán vesztegelt?

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jóslat: Derült és melegebb idő várható. — Távirati prognózis: Derült, melegebb. — A hőmérséklet déli 12 órakor 23,4 Celsius fok.

— A pápa újra beteg. Rómából táviratozzák: A pápa ismét ágyban fekszik és nagy fájdalomról panaszkodik. Az orvosok megállapították, hogy a jobb térd megdagadt, ami a betegség előrehaladásának a jele.

— Az egészségi felügyelő Arad megyében. Amint megirtuk, Kaiser Karoly dr. közegészségi felügyelő, ma kezdte meg a megyében körutját. Délelőtt még Aradon látogatta meg a vaggongyárt és megvizsgálta a város csatornázását. Délután Borsos Béla dr. vármegyei főorvossal elsősorban is Világosra ment a közegészségi felügyelő. Világosról Galsa, Muszka Pankota és Ujszentanna érintéssel tértek vissza Aradra. Az említett községekben a járványkórházakat, korosmákat, üzleteket és általában a közegészségi állapotokat vizsgálta meg Kaiser Károly dr., aki az Aradi Közlöny munkatársának így nyilatkozott utjáról:

— Semmi említésre méltót, különösen pedig semmi kifogásolni valót nem találtam. Világoson a cognagyárt is megvizsgáltam, de amit az ilyen gyárvizsgálatoknál mindig megnezünk: munkástömeglakások itt nincsenek, mert a cognagyár munkásai világosi emberek. Meglepően nagy rendet, tisztaságot találtam az üzletekben, mészárszékekben, fűszerüzletekben. Sok helyen ragyogott minden a tisztaságtól. Ujszentannán például olyan cementezett, vízvezetékekkel ellátott, valósággal szagtalan sertéshizlálótelepet találtunk, aminő kevés van az országban. Különösen ideális tisztaságot, egészséges rendet tapasztaltam Pankotán. Megnéztem még a vasuti állomásokat. Itt azután igazán muszáj rendnek, tisztaságnak lenni, mert amióta kolerás hírek vannak, a Máv. majdnem mindegy nap küld ellenőrző, felülvizsgáló orvosokat a vonalak mentére. Holnap folytatom körutamat a vármegyében.

— A szerb királykisasszony balesete. Tegnap keresztül robogott a szabadkai pályaudvaron Péter szerb király, aki családjával fejedelmi nászra utazott Szentpétervárra. A szerb király fogadására kiment kíváncsiaknak feltűnt, hogy sem Péter királyt, sem a szépséges menyasszonyt nem látják a szalonkocsi ablakánál, holott Péter király Ujvidéken megjelent az ablaknál s leányával együtt fogadta az üdvözléseket. Hogy most Szabadkán nem mutatkozott a szerb király, ez annál feltűnőbb volt, mert más alkalommal, mikor Szabadkán utazott keresztül a király, mindig megjelent az ablaknál. Mint most értesülünk, egészen különös oka volt annak, hogy sem a király, sem Heléna hercegnő nem néztek ki Szabadkán. Ujvidék és Szabadka között rosszul lett Heléna hercegnő, a menyasszony s ez annyira deprimálta Péter királyt is, hogy nem volt kedve udvariaskodni a kíváncsi szabadkaiak iránt. Amikor az udvari vonat Ujvidéket elhagyta, ebédhez ült a szerb királyi család. Ebéd alatt a hősegtől és a vonat rázásától olyan rosszul lett Heléna hercegnő, hogy egyszerre csak alélva fordult le a székről. A király és a kíséret nagyon megijedt. Az udvari vonaton levő orvos azonban konstataulta, hogy veszedelemről nincs szó. Az 5 rendeletére lefektették a hercegnőt s mire a vonat fél ötkor Budapestre érkezett, már nem volt semmi baja. Csak a feltűnő sápadtsága árulta el, hogy nem a legkéllemesebben utazik.

— Richter mérnök szenvedései. Szalonikiból jelentik: Richter mérnök tegnap és ma Huszszein basa vendége volt. Elbeszélte, hogy a rablók a fogságban arra kényszerítették, hogy folyton fekvé maradjon rejtékén, mely majdnem az egész idő alatt barlang volt. A bandidák az időt kártyázással töltötték. Fogságának java részét török földön töltötte, harmadfél hónapig rejtették ott a rablók és csak az utolsó 16 napon volt görög területen, ahol egy pincébe zárták.

— Hajza „Mona Liza” után. A párisi Louvre kincset érő festménye, Mona Liza után valóságos nemzetközi hajza indult meg — eredménytelenül. Azt remélték, hogy mára megkerül a remekmű. Hogy honnét kelt szárnyra ez a hír, azt senki se tudja, de tény, hogy mára várták a kép kinyomozását. Ebben azonban csalódtak.

Tegnap este — mint Párisból jelentik — az egész városban elterjedt a hír, hogy a Mona Liza szombaton visszakerül a Louvreba. Senki sem tudta megmondani e hír forrását, de az a legerősebben tartotta magát. A rendőrség és a muzeum igazgatósága semmi felvilágosítást nem adott, sőt úgy viselkednek, mintha ez a hír nem volna minden alap nélkül való. Ma reggel nagy csoportok gyűltek a Louvre köré és izgatott kíváncsisággal várják az eseményeket. Párisban egyébként mind általánosabbá válik az a vélemény, melyet a minap egy ismert képre Restaurátor nyilvánított, hogy tudniillik az ellopott kép csak fára festett másolata volt Leonardo Mona Lizájának. Ujabb távirat jelenti:

Még mindig erősen tartja magát az a hír, hogy a Mona Liza ma visszakerül a Louvreba. Nem tudni, hogy komoly dologról van-e szó vagy pedig felültették a rendőrséget és a lapokat. A Matin szerkesztőségében tegnap jelentkezett egy ember és kijelentette, hogy 150.000 frankért visszaszerzi az eltűnt képet. A szerkesztőség eleinte nem tudta, mit csináljon, azután bejelentette az esetet a rendőrségnek. Az illetőt még nem tartóztatták le.

— A törvényszéki elnök lithon. Fábian Lajos dr. kir. törvényszéki elnök ma a borosjenői kir. járásbírósg felülvizsgálásáról hazakerült s a törvényszék vezetését Seres Ferenc dr. táblabírótól átvette.

— A mezőhegyesi nagy tűz. Lapunk legutóbbi számában röviden jelentettük, hogy tegnap este a mezőhegyesi kenderfonó gyárban nagy tűz dühöngött. A tüzről ma mezőhegyesről a következőket jelentik: Nem a gyárépület égett le, hanem a gyár udvarán álló husz kenderboglya. A kender óriási lánggal égett és olyan hőseget terjesztett, hogy az oltás majdnem lehetetlen volt. A méntelepi tűzoltóság, amely a lakosság támogatásával nagy buzgalommal látott munkájához, elsősorban a szomszédos épületek megvédéséről gondoskodott csak azután látott hozzá az oltáshoz. A kenderkészetlet azonban nem lehet megmenteni; a reggeli órákig tartó tűz teljesen elhamvasztotta. A gyár kára körülbelül háromszázezer korona. A tűz oka eddig ismeretlen, mindössze annyit lehet megállapítani, hogy először a legszélső boglya gyulladt ki. Nem lehetetlen azonban, hogy valamelyik munkás eldobott cigarettájától lobbant lángra a gyulékony kender.

— Elfogták a budai postarablókat? Budapestről jelentik: Ma délután a főkapitányság anonim levelet kapott, amelyben az ismeretlen levélíró azt hozza a főkapitányság tudomására, hogy Budán az Alkotás-utca 14. szám alatt az egyik volt postahivatalnok, a másik pedig mechanikus, évek óta él állás nélkül és hogy a két fivér a budai postarablás óta igen jól él és elegánsan öltözködik. Az anonim levél híradására azonnal detektívek mentek ki a megnevezett helyre és a fiatalembereket előállították. Kihallgatásuk alkalmával mindketten tagadtak, de alibit arra a napra nem tudtak bizonyítani. A detektívek azonnal elmentek a kirabolt postafiók tisztviselőnéért; a postáskisasszonyok közül azonban csak az egyik vélte felismerni a fivéreket a postahivatal rablóit. A fivérek kihallgatása éjjel utánig tartott.

— Lezuhant aviatikusok. Párisból táviratozzák: Ma ismét két katonai aviatikus lelte halálát repülés közben. Camin százados Versaillesbe be akart repülni monoplánjával a hadgyakorlatokra. Repülés közben a gép egyik szárnya feloldódott s Camin lezuhant. A százados holttestét borzalmasan összezuzott állapotban egy árokban találták meg. A másik áldozat Graile, aki Troyes-ba akart repülni. Motorja a levegőben explodált s a gép meggyulladva a földre zuhant. Mire a holttestre a roncsok között ráakadtak, az már félig szénné égett.

— A pénz rabja. Rejtélyes módon tűnt el egy fiatal lányka Temesvárról. Özvegy J. Istvánné Józsefvárosi Fröbl utcai lakosnő feljelentést tett a rendőrségen, hogy leánya, K. Mária, tizenhétéves fodrásznő tegnap eltűnt Temesvárról és levelében, melyet anyjának írt, bosszánatot kér elhatározásáért, de kijelenti, hogy fiatal életét örömeik között akarja átélni, a munkát már megunta és ezért elmegy. Sajnálja itthagyni anyját, aki oly sokat fáradozott érte, de nem tehet másként. Megígérte, hogy majd pénzt fog küldeni. A kétségbeesett anya ama gyanújának adott kifejezést, hogy a fiatal lányt valamelyik Temesvárott időzött orfeuménekesnő csábította a rossz utra, miért is kinyomozását és visszahozatását kérte. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Megszökött gyerekek. Illés István és Kiss László aradi elemi iskolás gyerekek az egyik egy cipész, másik vaggongyári munkás fia ma reggel tanácstalanul bolyongtak Győrök község utcáin, míg a községi rendőr kérdőre nem vonta őket. A gyerekek a rendőr kérdészködésére elmondották, hogy egyetlen krajcár nélkül motoron mentek Aradról Győrökre. Hogy mi céljuk volt az utazással arra maguk se tudtak válaszolni. A községi előjáróság az aradi rendőrség útján értesítette a szökésről a gyermekek szüleit.

— A ki házasodik: meghal. Annak a lap-társunk hírrovátának vezetője, a körül mozt szó nagyon, bizonyára megcsontosodott agglagony és mint ilyen esküdt ellensége a házasságnak. Azt tartja, hogy a ki megnősül: meghal. A házasság halála az arany-szabadságnak, az édes önállóságnak, a jókedvnek és még a jó ég tudja: mi mindennek. Elveinek azzal adott kifejezést a házasságot gyűlölő, de egyébként igen szimpátiikus rovatvezető ur, hogy a Hymen híreket a következőképen adta le:

Halálozás. Grossmann Elemér e hó 27-én tartja esküvőjét Hess Bálint leányával Lottykával.

Balkányi Kálmán dr. Balkányi Miklós dr. és neje Popper Berta fia, szeptember 10-én déli 12 órakor tartja esküvőjét a Pesti Lloyd Társulat dísztermében Vészi Edittel, Vészi József nyug. miniszteri tanácsos és neje Keményfi Ferike leányával.

Hogy az így kiszervezett urak és hölgyek ugyanigy vélekednek-e és hogy miképen fogják a rovatvezető urnak ezt a kedves megemlést megköszönni, nagyon kérdéses.

— Egy báró válópöre. Néhány évvel ezelőtt sokat beszéltek Bécsben *Nikolics Fedor* báró rudnai nagybirtokos házasságáról. A báró feleségül vette egy bécsi nagyiparos gyönyörű leányát. Néhány nap múlva azonban meghasonlottak egymással. Azóta külön élnek, bár még törvényesen nincsenek elválva. A báró és felesége között már több mint két esztendő óta pörökösödés folyik. A báró, aki azt állítja, hogy közte és felesége között tulajdonképen nem is volt házassági közösség, visszakövetelte feleségétől azt a *gyöngygyakékot*, melyet eljegyzésük alkalmával ajándékozott neki. Ez a nyakék óriási értéket képvisel és két évvel ezelőtt, mikor a magyar delegáció Bécsben ülésezett, a karzaton többször megjelent a báróné, nyakán ezzel az ékszerrel, amely akkor nagy feltűnést keltett. Ezen a nyakéken kívül visszaköveteli a báró azokat az *ezüstműveket és családi régiségeket*, melyeket házasságuk alkalmával hozott a házhoz. Már több bíróság tárgyalta ezt a pört, tegnap pedig a bécsi tartományi főtörvényszék döntötte el. A főtörvényszék kimondta, hogy az asszony nem tartozik visszaadni férjének a nyakékot mindaddig, míg törvényesen el nem vált tőle. A háztartáshoz szükséges ezüstműveket a báróné megtarthatja, a férjtől kapott családi ékszereket és drágaságokat azonban tartozik visszaadni férjének.

— Egy híres zsebmetsző. A minap irtunk arról, hogy *Hugyecz István* kereskedőt az aradi vonalon kifosztották a kloroformos tolvajok. Mint jelentették az egyiket *Piskin* elfogták és Budapestre szállították. Most azt jelentik, hogy ott megállapították, hogy a tolvaj *Scheiber Dező Zsigmond* egri születésű negyvenhét éves szabósegéd, akit a budapesti, az egri, a bécsi, a pestvidéki, a komáromi és besztercebányai törvényszékek lopásért már elítéltek. Erdekes megemlíteni, hogy életének negyvenhét évéből eddig huszonkét évet töltött börtönben. Ery időben sokat irtak a lapok róla, amikor *Papakosza* cimborájával, *Affendakisz Periklesszel* és *Kázár Ambrussal* együtt vakmerő módon megszökött a pestvidéki törvényszék fogházából fényes nappal. Hosszas hajsza után, amelyben részt vett az ország valamennyi rendőrsége, sikerült *Scheiber Dezőt* Szolnokon elfogni visszazáratni a pestvidéki törvényszék fogházába, ahol aztán hiánytalanul leülte azt a hat évi és kilenc havi fegyházbüntetést, amelyet vasuti zsebtolvajlás miatt szabott ki rá a pestvidéki törvényszék. A beismerésben lévő zsebtolvajt kihallgatás után a vizsgálóbíró vizsgálati fogságba helyezte a pestvidéki ügyészség indítványára lopás büntette miatt.

— **Balthazár mester a Nyári Szinkörben.** Balthazár mester, ki már négyszer lépett fel az aradi közönség előtt, ma a Nyári Szinkörben mutatta be újból zsufolt ház előtt boszorkányos ügyességét. Balthazár egész új számokat mutatott be, melyeket még az aradi publikum nem látott. Vasárnap este megismétli a mester mutatványait. Az előadás este 8 órakor kezdődik.

— **Agyonlőtte a feleségét.** Budapestről jelentik: Ma reggel a Váci-körút 51. számú házban *Bakonyi Sándor* napszámos agyonlőtte a feleségét. Az asszonynak földje és háza volt *Lacházán*, de az egész vagyont elitta a férj. Nemrég 200 koronát örökölt *Bakonyiné* a nagynénjétől. Ezzel az összeggel cukorka-árusításra rendezkedett be, hogy legyen miből megélnie. Nemrég elhagyta a férjét és testvéréhez, *Papp Sándorné* vicinéhez költözött a Váci körút 51. számú házba. Itt ma reggel megjelent *Bakonyi* és erőlyesen követelte, hogy a felesége visszatérjen hozzá. *Bakonyiné* hallani sem akart erről és az izgalmas szóváltás hevében a férj mellébe lőtt az asszonynak, aki rögtön meghalt. *Bakonyi* önként jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták. *Bakonyi* kihallgatása során elmondotta, hogy a huszonkét évvel ezelőtt vette feleségül *Orbán Mária*t. Házasságukból két gyermek származott, a most tizenkilenc éves *Ilona* és az egy évvel idősebb *Margit*. Házasságuk nem volt boldog. Az asszony többször megcsalta az urát és emiatt állandóan civakodtak. Négy hónappal ezelőtt különváltak. A Futó-utca 20. sz. alatt egy kávéházban volt, azt átadták leányaiknak és azok vezették. Ma kora reggel beállított *Bakonyi Sándor* a felesége lakására, és kérlelte, hogy jöjjön vele. Kérésére az asszony indulatosan válaszolt:

— Nem akarok tudni rólad semmit. Nem megyek.

Bakonyi erre előrántotta revolverét és kétszer lőtt.

— **Elhízás ellen idők legtekéletesebb gyógyeszköze,** hazánk természeti kincse, az egész világon elismert *Ferencz József-keserűvíz*. Kiválóan alkalmas otthoni — a rendszeres használatát meg nem zavaró — rendszeres használata. Mint napenkénti adag elegendő: reggel éhgyomorral egy pohárral felmelegítve. A biztos és tartós hatású valódi *Ferencz József-víz* 10 világkiállításon 10 aranyéremmel tüntették ki és egy háztartásban sem szabadna hiányoznia. Fűszerkereskedésekből és gyógyszertárakból beszerezhető. 24—VII.

— **Hogy lehet külön szakaszban utazni.** Bizonyára mindenki szívesen kieszelne valamit, aminek segítségével utazásai alkalmával a neki kellemtelen utitársakat magától távolítsa és a vasuton külön szakaszt biztosítson magának. Gémier az ismert francia szingagazató feljegyzéseiben összegyűjtött csomó ilyen módozatot s most egy francia folyóirat közli a visszaemlékezéseket azok részére tanulságul, akik a zsufolt vasuti kocsiokon egyedüllet után sóvárognak. Gémier ugyanis, mielőtt az Antoin-színház vezetője lett és a Nemzeti vándorszínházat megalapította, vándorkomédiás volt és beutazta Franciaországot, megismerkedett azokkal a trükkökkel, amelyeket a kóbor színészek alkalmaznak, hogy az utitársakat távolítsák maguktól. A vándor-színésznek, aki mindig uton van, a vasuti szakasz az otthona, a háza, ebédlője, háló- és dolgozószobája, szőval olyan hely, ahol tanul, öltözködik és pihen. Nem mindig helyes és izléses módozat használnak, a vándorszínészek az utitársak távolítására, de szükség törvényt bont. Különben is a komédiás nép minden bolondságra és csinyre kapható, amelyeket a komoly utazó felháborodva utasít el magától. Gyakori trükk az, amelyet a színészek a "nyitott seb" néven ismernek. A magány után vágyakozó színész a lábait olyan kendőbe és kötésekre burkolja, amelyeket vörös festékfoltokkal látott el. Ha egy utas kinyitja a fülke ajtaját és első tekintete a bepólyált "beteg" lábra esik, meghökken és borzadva tovább áll. Az is nagyon bevált mód, hogyha többen vannak együtt, az egyik a nagy büdös szerepét játssza, Gallér nélkül, összebörzölt hajjal, meredt tekintettel ül az egyik színész két társa között, akik összekötötték a kezét. Ezt gyilkosnak tartják, akit a legközelebbi fejtűzetbe kisernek. Bizony ilyen alakokkal senki sem utazik szívesen még a legelső állomásig sem. Egy zsufolt vasuton, ahol semmi sem segített a helyért való tülekedésben, egy színész mégis helyhez jutott és magánjelenetet játszva, távol tartotta magától az utasok tömegét. Minthogy egyik legjobb szerepe *Zola "Pálinka"* című darabjának izsákos *Coupeauja* volt, egyszerűen delirium tremens rohanót szimulált és olyan borzalmasan toporzékkolt, hogy még a kalauz is gyáván húzódott el a fülkétől. Hogy makacs utasokat is a szakasz elhagyására lehessen kényszeríteni, sokszor durva módot is alkalmaznak. Például az egyik vándorszínész közömbösen rámutat egy hosszú ládára és elbeszéli, hogy pompás pápaszemes kigyót visz magával, amelynek a legszébb méregfogai vannak.

— **Messenger-boy vállalat** irodahelyiségeit szeptember 1-én Deák Ferenc-utca 8. szám alá helyezte. A közönség kedvencei, a kitűnő messenger-boyok ezentúl éjjel nappal rendelkezésre állanak. Hívhatók tehát a boyok a 816. számú telefonon a nap bármely szakában; szünet nélkül permanenciában vannak a boyok. Ugyancsak a Deák Ferenc-utca 8. szám alatt vannak az *Automobil kölcsönző vállalat* helyiségei és garázsa. Automobiloikat ezentúl éjjel-nappal lehet rendelni a 816. számú telefonon. Permanens-szolgálatot tartanak a sofőrök. *Idágen automobiloik számára garázs áll rendelkezésre.* 4181

— **A betiltott bakkara.** Néhány esztendővel ezelőtt nagy feltűnést keltett az a leleplezés, hogy a bártfafürdői kaszinóban nagyszabású lovacska-játék folyik, a fürdővendégeket, főleg asszonyok részvételével. A leleplezés után persze betiltották a lovacska-játékot, a jótékony hazárdszellemet azonban nem lehetett kiirtani a kitűnő sárosi fürdőről. A kaszinó csak megmaradt s hogy ne álljon üresen, vörösbarna posztóval átvont bakkara-asztalt állítottak föl benne. Az asztal körül délutánonként és esténként ismét csak ott tolongott a fürdő előkelősége, de most már csak a férfiak, mert nőket nem engedtek be. De még a férfiak is bőven jövedelmeztek a bírlőnek, aki könnyedén kikereste a pinkapázból a rövid fürdősvadra szóló 14.000 koronás bérletet. Legutóbb a Sáros című eperjesi lap interpellációt intézett Sárosvármegye alispánjához, *Tahy Ferenchez*, akit felszólított, hogy közigazgatási uton szüntesse be a játékbarlangot, amely tökéletesen az eredetileg gyógyfürdőnek épített Bártfa-fürdő jó hírét. Az alispán a cikk megjelenése után vizsgálatot indított és tegnap csakugyan betiltotta a bakkara játékot. Ezzel egyidejűleg Sárosmegye egy másik községében, Kiszszébenben is rajtaütöttek egy hasonló játékbarlangon.

— **Egy millió korona uborkáért.** Nagykőrösön írják a Magyar Közéletmezésnek: Ma már bizonyos, hogy Nagykőrösön az idén több mint ezer waggon uborkát szállítottak el, amelyért a termelők körülbelül egy millió koronát vesznek be, kétszerannyit, mint más években. A piacon az ára 20—22 koronára szökkent fel, oly óriási volt a kereslet. A fő kivitel uborkatermelő helyeken, mint Rákospalota, Zsámbék és a németországi Liegnitzben nem termelt jóformán semmi, csupán nálunk van elég jó termés. A tegnapi eső éppen elég jókor, a tizenkettedik órában érkezett meg, hogy a kiadás eső után most még három-négy hétig fog teremni az uborka, különösen a laposabb talajon. A kereslet mindvégig óriási lesz, mert a fogyasztók a világpiacra nem fedezhették teljesen szükségüket. Németország, Oroszország, Csehország, Morvaország, Galícia az idén állandó vevőink és kereskedőink képtelenek eleget tenni a nagy keresletnek. Speciális terményünk, a vörös szilva, különösen keresett volt. Berliab és Kattowitzon naponta husz-huszonöt waggonnal exportáltak. Nyári fontos alma és finomabb körte 40 kor. métermiszánkint. Dinye elég bőven termelt kocsija 30—50 korona. Csömegeszőlő keresett, 40—50 kor. A szőlő állapota az esős idő behatása alatt javult.

— **Az analfabeta tolvaj.** Nagyváradról írják: *Harangoz Mária* kodori születésű eselőd *Dizskál Márton* férfiszabónál szolgált s attól elloptott egy 4 méter hosszú ruhát, aminek tartalmazó feliratos kelmét, amely ragyogó sárga selyem betübehírnésével és meleg égszínű selyem tonusával végnélkül megnyerte az együgyű eselőd tetszését. Később fogta magát s a szövetség blousot és kötényt szabott magának azt gondolva, hogy így nem ismernek majd rá és viselheti bátran. Persze, hogy aki ránézett a kötényre, rögtön felvashatta a jogos tulajdonos nevét, mert a címke nem kevesebb, mint 400 s. or fordult elő a különös szöveten. Szegény *Harangoz Mária* most a hűvös elmékedik a tulságos naivitásnak az analfabetizmussal való ilyen szörnyen csodás összetalálkozásán.

— Az ügyvédképzés reformja. Az ügyvédi szervezetmódosító törvényjavaslat a képviselőház előtt fekszik. Ebből most már pár hét alatt kétszázötvenöt törvény lesz, amely az ügyvédi gyakorlatot két évvel meghosszabbítja, a jelölti gyakorlat megkezdését a tételes szigorlat letételéből (illetőleg a doktorátus megszerzésétől) engedi csak meg. Ne áltassa senki magát azal, hogy a törvény méltányosságot fog gyakorolni, hanem mindazon jelöltek, akinek jogi vizsgájuk (szigorlat, ügyvédi) van hátra, existenciájuk követelő parancsának tekintsek azt, hogy hátralevő vizsgáikat letegyék. Kiszámíthatatlanul súlyos botrányok fenyegetik a késlekedőt. Eltekintve az idővesztéstől a reform már is gyökeres rendszerváltozást jelent.

Az új rendszer az egész vonalon a vizsgák anyagának megtízszereződését és eddig nem ismert szigorúságát és precizitást hoz majd magával. E tendencia különben már is érezhető, mert a censorok lépten-nyomon fokozódó követelményeket támasztanak a vizsgázóval szemben. Aki tehát csak teheti, fogjon a készüléshez, amelynek egyedül célravezető: időt, fáradságot és költséget megtakarító gyors és biztos módját. „A jogi vizsgák letétele” c. munkátan (IV. kiadás, negyvenedik ezer) találja leírva. Díjmentesen küldi dr. Dobó, Kolozsvár, Bolyai-u. 8. 3086

— A jókedvű kocsis. Tegnap Este Csiky Mihály lóvasúti kocsis a vasúti állomástól induló kocsi felültetett néhány cigánygyereket és pálinkás jókedvében végigmuzsikáltatta magát a városon. A kihágási bíró ezért a jókedvű kocsiat ötven korona pénzbüntetésre vagy három napi elzárásra ítélte csendháborítás címén.

— Főgimnázium és főreáliskolai növendékei. Az igazgatóság által előírt tankönyveket legcélszerűbb, ha Ingusz I. és Fia-cégnél szerzik be, hol kevésbé használt könyvek félárban is kaphatók. 4098

— Minden tanuló saját arcképével kaphatja tankönyveit vászon szabadalmazott kötésben árfelemelés nélkül, ha Ingusz I. és Fia-cégnél vásárolja. 4079

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 1-én a következő születéseket, halálozásokat jelentették be: Született: Skaliczky Ferenc fékezőnek Ferenc nevű fia. Bányai Mátyás fűtőnek Erzsébet nevű leánya. Weisz Jenő tisztviselőnek József nevű fia. Szücs Ferenc rendőrnök Mária nevű leánya. Meghalt: Jovanov Mihály 72 éves magánzó. Özv. Stern Jakabné 68 éves magánzó. Kampián Györgyné 30 éves kőművesné neje. Schneeberger Béla 19 éves esztergályosné neje. Kovács Vilmos 27 éves írnök. Muneránsz Demeter 18 éves napszámos. Özv. Hodacek Mihályné 90 éves szabó özvegye.

— Aradmegye nagy fali térképe az új helységnevekkel megjelent és Ingusz, valamint Kerpel könyvkereskedő cégeknek kapható. 3459

— Paradicsom idény. Sok gazdasszony a piaci bevásárlás alkalmával órák hosszát tölt el, míg megfelelő paradicsomot talál. Aki e téli szükségleti cikk beszerzését minden tekintetben okosan akarja megoldani, a leghelyesebben akkor cselekszik, ha Faragó Gyula Arad. Gáji konyhakertészetéhez fordul. Telefon 544. Felhívjuk a t. olvasó figyelmét, lapunk mai számában megjelent hirdetésére. 4245

— Hangverseny. Bihari Boross Gyula a világ egyedüli világtalan hegedűművésze a mai naptól a Rákóczi-kávéházban, Boczkó-utca 2. alatt teljes zenekarával hangversenyez. 4201

— Feltűnő szép angol női és leányfelöltő új-donságok óriási választékban már megérkeztek György Menyhért és társa újonnan megnyitott áruházában Andrassy-tér 8. Olvasó közönségünk figyelmét felhívjuk kirakatainak megtekintésére.

— Felső kereskedelmi növendékek a hivatalos jegyzékben előírt tankönyveket újonnan Kerpel Izsó-cégnél szerezhetik be. 4142

— Félárban szerezhetik be a felső kereskedelmi iskola növendékei tankönyveiket az igazgatóság által előírt, új kiadásokban és kevésbé használt állapotban Kerpel Izsó-cégnél. 4142

— Néikülözhetetlen az a kedvezmény, amit Korányi Jenő cipő, kalap és divatáruháza vevőinek nyújt. Ugyanis minden nála vásárolt cipőket ingyen javítja. Különben felhívjuk olvasóink figyelmét, Korányi-cég hirdetésére, mely valóban megérdemli a pártfogást. 4076

— Raktár áthelyezés. Kardos Miklós ásványvizkereskedő raktárát Deák Ferenc-utca 86. sz. alá helyezte át.

— Hölgyeim. Az elmúlt tavaszi szezon bizonyítja, hogy érdemes az aradi hölgyközönségnek legújabb divatu modellokat megszerezni, miért is kérem hölgyeim, ne szerezétek be addig őszi ruhászükségletüket, míg a legújabb angol modellokkal szeptember hóban haza nem érkezem. Kiváló tisztelettel: Huppert Henrik, Szabadság-tér.

— Használt iskolakönyvek félárban. Használt, de jó állapotú, tiszta, legújabb kiadású, bekötött tankönyvek az új iskolaidényre félárban kaphatók Kerpel Izsó könyvkereskedésében. E cég az előző év tankönyveit méltányos árban átveszi. 3071

— Szabó-féle pármal ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcbőrt üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármal ibolyaszappan 70 fillér, 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hansz Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. 1108

— Felhívjuk az olvasó közönség szives figyelmét a Csipke Áruháznak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 2597

— Bizonyítom, hogy a „Mars” nevű Ivándi keserűviz minden esetben, hol keserűvizet használni szoktuk, kitűnő hatásának bizonyult. Dr. Parecz Gyula kir. tanácsos, közkórházi főorvos. Az Ivándi keserűviz főraktára Kardos Miklós ásványviz raktárosnál, Szabadság-tér 12. Telefon 647. Kapható összes fűszerüzletben. 2928

— Kizárólag szülőket érdekel! A közelgő iskolai idény beálltával gyermekeinknek egészségi és saját takarékosági szempontjából a legjobbnak elismert hazai gyártmányú Anatoniai cipőket vásároljon. Kizárólag fiókunkban kaphatók. Moskovits anatoniai cipőgyár fiokjától. Arad, Szabadság-tér 18. 2381

— Iskola idény beálltával t. szülők figyelmébe ajánljuk Hegedűs Gyula céget, Aradon, Andrassy tér 15., hol mindenféle toilet cikkek u. m. ruha, haj, fogkefe, fésű áruk, szappanok, fogporok, paszták, intézeti kasották, flotírozó dolgok, bőrárúk és iskolai táskák nagy választékban és olcsón kaphatók. 8946

— Iskola beiratás és a vidékiek. Arad és vidéke közönsége előtt már ismeretes, hogy a beiratás alkalmával a gyermekeink részére a teljes iskola szükséglet a legjobban beszerezhető Fischer Simon Nagy Áruházában Aradon, Szabadság-téren 12. sz. alatt. Az áruházba megérkeztek nagy választékban iskolatáskák, tolitartók, könyvszíjjak, gyermek-fehérműk, kalapok, sapkák, esőernyők, harisnyák, zsebkendők, erszények és minden elképzelhető tárgyak, amelyek iskolásgyermekek részére szükségesek. Felelesleges említeni, hogy a szigorú szolid kiszolgálás és a rendkívül olcsó árak kizárólag minden más versenyképességet, amely elvnek a Nagy Áruház tulajdonos köszönheti, hogy az aradi és vidéki vevőközönség oly előszeretettel tömegesen keresi fel a Nagy Áruházat. Az ingyen ezüst óra kedvezmény 30 koronán felüli, egyszeri bevásárolásnál az iskolabeiratásnál érvényes. 4034

— Arad látványossága. Kellemes mozzanatként említiük fel, hogy városunk szép korzója egy előkelőbb zsánerű új és modernül berendezett óra, ékszer és ezüstmű üzlettel gyarapodott, kinek tulajdonosa, névszerint Igaz Sándor, már eddig is városunkban 10 évi ittlétével e téren szerzett prakszisa folytán jóbírnevet szerzett, úgy hogy vevőkörének bizalmát kiérdemelve mindenkit legjobban kielégíthet. Ajánljuk azért őt a nagyközönség szives figyelmébe. 3864.

— Szülők figyelmébe ajánlom aradi cipészek által készített legjobb gyermekcipőmet. Purjesz Lázár, az Apolló mozi mellett. 415g

— Francia likőrök legbiztosabb készítésével — hámlag — a likőrasoma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 4501

VITA FORRÁS

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek köszvény, hólyag- és vesebetegeknek. Félpohár VITA-forrás a gyomorégést azonnal megszünteti. A vállalat tulajdonosa: 1556 „CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-17. Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban. Főraktár: NAGY FARKAS és ÉLES ARMIN cégeknél.

TARKASÁGOK.

(Csillagászat katonáéknál.) Egy szomszéd városbeli gyalogezrednél az ezredes a legénység-oktatását vizsgálta felül. Mintán felsőbb helyen különös súlyt helyeznek arra, hogy a közlegények nappal és éjjel tájékozva legyenek az égi tájak felől, az ezredes főleg a földnek a naphoz és a holdhoz való viszonyáról kérdezősködik. Az inspicálás után tanácskozás. Az ezredes kemény hangon szólal fel:

— Uraim! Az első századnál a föld forog a hold körül, a másodikkánál a nap a föld körül, a harmadikkánál ismét a hold kering a föld körül. Hogy mint tanítják az urak, az nekem teljesen egy, de kérem, hogy egyezzenek meg egymás közt, mert megkövetelem, hogy az ezred legénysége a kérdésekre egységesen feleljen.

(A közös fürdő.) Két aradi ur Abbáziába utazott üdülni. Másnap mindjárt meglátogatták az Angiolinát. Az egyik ur egyszerre visszahőköl.

— Hisz ez közös fürdő!
— Természetesen, hisz minden tengeri fürdő az!
— Ja, azt nekem előre kellett volna tudnom. Tudod, első alkalommal szeretek egyedül fürödni!

(Modern adós.) Egy aradi szabó semmi módon sem tudta követelését valakitől behajtani. Hiába küldte hozzá a számlát, hiába voltak az ügyvédi felszólítások. Végre egy napon levelet kapott tőle. A levél a következőképp szólt:

Tisztelt Uram! Ön már ismét felszólító levelekkel zaklat engem. Nehogy ezt a könnyelműséget a jövőben ismét elkövesse s ez által saját magának felesleges költséget okozzon, közlöm önnek a nálam szokásos házirendet:

Minden hozzám beküldött számla egy kosárba kerül, újévkor azután az inasom a kosárt jól felrázza és a közjegyző jelenlétében három számlát húz ki. Ezt a három számlát kifizetem. Figyelmeztetem, hogy ha még egyszer felszólító levelet intéz hozzám, diszkvalifikálom és ebből a sorsjártékból kizárom. Tisztelettel: X.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyuvíz.

Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

NEUMANN M.

fér-,fífiu és leányka-ruhatelepe.
Őszi és téli nagy képes árjegyzéke megjelent.

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

Kívánatra ingyen és bérmentve. 4217

Mit használjunk hajhullás és fejkorpa ellen

3611

Mint a hajhullás és korpaképződés leg-hathatósabb ellenszere a világhírű Dr. William Patterson-fele szagtalanított és többszörösen rectifikált retorieum kivonatot van elismerve. Ezen kivonatot a forgalomban

Dr. William Patterson American Hair Petrol

néven szerepel. Egy üveg ára 2 korona.
Kapható Aradon

Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria
Weitzer János-utca 2. sz.

Magyarországi kiterjedt: Barabás és Stefanovits droguisták, Budapest, Alagut-utca 5. szám alatt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

D. I. A vármegyei alispánnak kell a dolgot kezdeményezni. Viszont az alispánhoz a községi előljáróság teszi meg a szükséges előterjesztést. — H. Gy. A postatarifa különböző. A szállítási díj a súlytól, a távolságtól és az értékektől függ. — K. I. A miniszteri tanácsot a méltóságos, a királyi tanácsot a nagyságos cím illeti meg. — R. F. A hivatalos lap esetről-esetre mindig közli az engedélyeket. Ha sürgős önnök a dolog, valakit megbízhat az elintézés kisürgetésével. Néhány hét alatt el szokták inézni — HÜ olvasó. Nem kell utánvétel. — Z. F. Erkölosi, illetőségi bizonyítványt kell mellékelnie az egy koronás bélyeggel ellátott kérvényre. A kérelemfelől az előljáróságtól kérnek véleményt. — K. P. Iparüzemhez az iparengedélyt az elsőfokú iparhatóság adja meg. — Nyaraló. Panasztát, amely súlyos vádakkal van tele, csak az esetben közöljük, ha nevével aláírja és a sajtójogi felelősséget is vállalja. — HÜ olvasó. Az említett cégtablán nincs semmi megbotránkozni való. — M. J. Ha érdekes, küldje be. Szívesen közöljük. — P. I. Ha be tudja bizonyítani, hogy önt becsapták, visszaadték a jöhiszemé- ségével és olyan okmányt irattak önnel alá, amelynek tartalmát nem ismerte, illetőleg, amelynek a tartalmára nézve önt megtévesztették, akkor nyert ügye van. Ha pörre kerül a sor, mindenesetre ügyvédet bizzon meg a képviselőtelével, mert a dolog meglehetősen komplikált.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívó. Az aradi II-ik kerületi jótékony- célu fillér asztaltársaságnak szeptember hó 8-án, d. u. 5 órakor Donnawell Pülöp vendéglőjében tar- tandó rendkívüli választmányi ülésre, tekintettel az ügy komolyságára, minden egyes választmányi tagot tisztelettel meghívok. Hauben eich Mihály elnök.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Bankok bukása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

A Dévai Hitelbank válságba jutásával együtt másik két pénzintézet anyagi bukásáról is beszámol a táviró. Az egyik a lugosi köz- gazdasági bank, amelyet az Auspitz Vilmos- féle textilgyár bukása sodort a tönk szélére; a másik pedig az abrudbányai takarékpénztár, amely ellen már el is rendelte a csődöt a tör- vényszék.

A két pénzintézet pusztulásáról ezt jelen- tik a táviratok:

A lugosi közgazdasági bank rt. súlyos anyagi válságba jutott. Az intézetnek tudvale- vőleg jelentékeny, mintegy 700,000 koronát tevő érdekeltsége van a csődben jutott Délma- gyarországi textilipar rt. Auspitz Vilmos és társa cégnél és ennek a vállalatnak a bukása valószínűleg magával sodorja a közgazdasági bankot is. Folytak ugyan tárgyalások a bel- városi takarékpénztár rt.-gal és a lugosi nép- bankkal, hogy ez a két intézet vegye a kezébe a közgazdasági bank szanalását, oly módon, hogy a részvényeket teljesen lebélyezzik és az igazgatóság átveszi az új részvény-kibocsátás felét, míg a másik felét ez a két intézet vette volna át, de — amint a belvárosi takarékpénz- tár rt. igazgatósága közli — a belvárosi taka- rékpénztár már minden erre vonatkozó tárgya- lást és érintkezést megakadályozott a közgazdasági bankkal és ennek hatása alatt valószínűleg visszalép a lugosi népbank is. A közgazdasági bank 1907-ben alakult 300.000 korona alap- kével, melyet a múlt évben 500.000 koronára emelt fel. 1910. dec. 31 én lezárt mérlegében 64288 korona tiszta nyereség szerepel, de ma, bár az intézet státuszáról pontos adatok nem szerezhetők be, anyagi megállapítható, hogy az aktívákat a passzívák jól meghaladják.

Az abrudbányai takarékpénztár rt. ellen a gyulafehérvári törvényszék elrendelte a csődöt. Az intézet 1887-ben alakult 50.000 ko- rona alapkével, és legutoljára közzétett 1909. évi mérlegében még 5400 korona nyereséget mutatott ki. Az intézetnek ugyanakkor 171.240 korona volt a váltótárája, ingatlanai 14.494 korona értékkel és egyéb aktívái 54.265 ko- ronával szerepeltek, míg a tartalékok 27.329 ko- ronát, a betétállomány 87.869 koronát, a vissz- leszámitolás 60.074 koronát tett és az egyéb passzíva 9327 korona volt. Az 1910 iki üzlet- év, melynek mérlegét a társaság még egyálta- lán nem készítette el, már jelentékeny vesz- teséggel járt és az a törekvés, hogy az abrud- bányai Havasvidéki takarékpénztár rt. az inté- zetet békésen felszámoltassa, nem sikerült, mi- nél fogva a csőd elkerülhetlen lett.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

(Névteleni befektetés)

Budapest, szeptember 2

Amerika 1/2-el magasabb. Kínaiat, vételkedv mér- sékelt, 25 ezer mm. 3 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli szárlat	2 órai szárlat
Buza 1911. októberre	11 71 — 1 72	11 73 — 11 74
Buza 1912. áprilisra	11 96	11 97 — 11 98 — 11 99
Rozs 1911. októberre	10 20	10 21 — 10 22 — 10 23
Tengeri 1912. májusra	8 28	8 29 — 8 28 — 8 29
Zab 1911. októberre	9 10	9 11 — 9 10 — 9 11

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Szeptember 2.

Magyar aranyjárdék 4%	111.50
Magyar koronajárdék 4%	91.05
Magyar koronajárdék 3 1/2%	80.35
Magy. földteherm. kötvény 4%	91.50
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyereséménysorsjegy kölcsön	218.—
Tiszasab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.—
Oszt. járdék papirban	92.91
Oszt. járdék ezüstbe	95.90
Oszt. járdék aranyban	116.—
Oszt. koronajárdék 4%	92.10
1880. évi oszt. államsorsjegy	157.—
Oszt. magyar bankrésvény	19.75
Magyar hitelbank-résvény	843.75
Oszt. hitelintézeti résvény	658.—
Oszt. magy.-államvasuti résvény	742.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.04
50 met birodalmi márka	117.47 1/2
London vista	240.50
Páris vista	95.20
20 márkás arany	28.50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarmokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. szeptember 2.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10.90 — 11.03
77	11.00 — 11.05
78	11.05 — 11.10
79	11.10 — 11.15
80	11.10 — 11.25

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	10.80 — 10.90
Rozs	9.00 — 9.10
Arpa	8.50 — 8.55
Zab	8.30 — 8.35
Tengeri	8.20 — 8.25

Kőbányai sertéspiac.

— Szept. 2. —

Szeptember 1. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon feüli súlyban) 160 — 151 fillér. Fialat közép (páronként 251 — 320 kilo- grammig terjedő súlyban) 165 — 167 fillér. Közép (páronként 240 — 280 kigr.) 168 — 172 fillérig.

Sertéslétszám: 1911. évi augusztus hó 30. nap- ján volt készlet 28.833 drb. — 1911. augusztus hó 31-én felhajtott 277 drb. — 1911. augusztus 31-én elszállított 287 drb. — 1911. szept. 1. napjára maradt készletben 28373 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Felelős szerkesztő:

Boigár Lajos.

INGYEN ISKOLAKÖNYVEIT

KAP 12 DARAB SAJÁT FELVÉTELŰ VILLANY-
FÉNYKÉPES LEVELEZŐ-LAPOT, HA ...

ÉS IRÓSZEREIT MÁR 8-10 KORONA ÉRTÉKBEN
! DR. GÖTTSCHE LOWE UJ KÖNYVKERESKEDE-
SÉBEN (FERRYAY-U.) VÁ-
SÁROLJA. UJ BUDAPESTI TANKÖNYVEK PÁLYÁN. 943:

Maidt és Schrod

Arad, Andrássy-tér 17. (Reinhart-ház.)

Férfi kelengye óriási választékban.
Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabátok 30 keronától. 2168

Intézeti flu kelengyek dus választékban.
Szabott árak! — Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 765

Szülők és gyámok szives figyelmébe ajánlom iskola beiratási idény alkalmából dus választékú fiu- és gyermekruha nagyraktáramat

Braun M.

ARAD,
József főherceg-ut 3.
Arad-csanádi Takarékpénztár-palota,
a Kossuth-szoborral szemben.)

Olcsó árak és szolid kiszolgálás.

uri szabóság, férfi és fiu ruhaáruház

3802

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma vasárnap, 1911. szeptember 3-án:

1. Skócia. Természetutáni látványosság. 2. — Gyermek sziv. Megható dráma. — 3. Az eltűnt kisbaba. Vigjáték. — 4. Az orvos! magasatos hivatalos. Dráma. — 5. A tejesfűveg. Kacagató. — 6. Az ártatlanság diadala. Szenzációslás sláger kép. — 7. Egy szegény tisztességes varróleány története.

Előadások délután 3 órától.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-éd hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél.

URANIA

szegényképek színház.

(Sáró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma vasárnap, 1911. szeptember 3.

1. Alarcosbál. Dráma. — 2. Toto soványodni akar. Komikus. — 3. Cukorgyártás. Tanulságos. — 4. Az élet ószen. Dráma. — 5. Károly harci emlékei. — 6. Brandánó herceg. Történelmi dráma. — 7. Bandi mint házörző. — 8. Szarvasadászat Oroszországban. Látványosság. — 9. Pathé Journál. Aktuálisok mozgófényképekben.

Előadások 4. a. 2 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Tudomásomra jött, hogy valaki azt a hirt terjesztette, hogy fiam Palkó Lázár szőlőbirtokos Pankotán, Pavlovics pankotai család nevező fia volna.

E verzió ellen tiltakozom és istenemre és becsületemre állítom, hogy fiam Palkó Lázár pankotai lakos 17 éves korában ment Pankotára Pavlovics üzletébe és addig nálam volt Aradon, hol én jelenleg is tartózkodom és mostanig saját házamba laktam, tehát nem volt szükségem soha, törvényes gyermekeimet másnak elajándékozni. És bár ki is legyen az, aki ezt a verziót tovább is fentartja, gyalázatos hazugnak nyilvánítom.

Arad, 1911. szept. 2.

Özv. Palkó Vazulné,
szül. Petrovics Alexandra.

SALVATOR

Gummi-sarkak

Világ-cikk

Utólérhetetlen tartósságú.

Mindenütt kapható!

Vezérképviselő: Hermann Hirsch, Wien, 13

6781

Elismerő levél

egy Aradon gyártott „KÖLNI VIZRŐL.”

Arad, 1911. aug 28.

Tek.

HANZU NESTOR urnak

droguista

ARAD.

Sziveskedjék az ön által készített Eau de Cologneból még egy üveggel küldeni, pompásnak találok azt, nagyon is felülmulja az összes hazai gyártmányokat, a külföld leghíresebb Eau de Cologne-ival méltán versenyezhetik minden irány- és tekintetben. őszintén gratulálok e pompás készítményéhez!

4228

Tisztelettel:

Kamencezi és nemeskosztoláni
Kosztolányi Imréné.

Fenti Kölni-viz 100%-al olcsóbb, mint a külföldi

Hanzu Nestor.

SALAMANDER

cipők elárúsítása.

Oriási választék
valódi amerikai
VADÁSZ-CZIPŐKBEN.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányú cipők aradi kizárólagos egyedárúsítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet. **Egységárak:** Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivétel 20 „ 50 .

WEINBERGER JANOS, ARAD

elsőrendű cipőáruház.

1316

Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312 szám.

a 20. század varrógépe.

Csakis cégünk (üzleteiben vagy azok ügynökei útján vásároljunk.)

Singer Co. varógép részvénytársaság.

Arad, József főherceg-ut 9.

(Lutheránus templommal szemben.)

Egy a fehérneműtöméshez való utasítást tartalmazó füzet bárkinek ingyen kiadatik.

Egyéves önkéntesek

legujabb előírás szerint, legjobban és legolcsóbban felszerelhetnek

Kolarits Nándor

Délmagyarország első és legnagyobb egyenruházati intézetében

Temesvár - Belváros,

Mercy-utca 10. szám.

Árjegyzék és költségvetéssel szívesen szolgálok. Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve kezeskedik. 3907

Évszázadok óta ismert

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
SAVANYUVIZ

segítő gyógyító tápanyag
Karlsbad, Marienbad,
Franzensbad stb.
kuráknál; mindig
tisztelesen bevált.

**Kövekező
ujdonságok**

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Dr. Bauer Gábor: Egy színész nő kálváriája. Kétó: Legjobb pikáns viccek, Boothby Guy: A kalandorok királya, Lagerlöf Zelma: Szt. Veronika zsebrendője, Biró L.: A császár és más férfiak, Ritoók Emma: Négyen a tűz körül. Dr. Bucsányi: Természetes élet és gyógy mód, Wilde Oszkár: Mesék, történetek és költemények prózában. Ebers György: Egy polgármesterné, Heltai Jenő: Scherzö. Bernstein: Utánam, Biró Lajos: Vizözön, Szomaházy: A krakélek alkonya, Magyar kabaret-gyűjtemény, Salgari E: Aranymezők királynője, Az alaszka aranyásók, Bródy Sándor: Lyra, Hafner Imre: A bányafelügyelő, Csáth Géza: Délutáni álmom, Andoux Marguerite: Marie Claire. Edmund Edel: A veszélyes öreg. Lóczy L.: A mennyei birodalom története, Chun Károly: Mély tengerek világa. Laurdis B: Éjfél nap.

Németben: Hermann Georg: Spielkinder, Rosner Karl: Die Silberne Glocke, Stratz Rudolf: Für dich. Heimburg W.: Familie Lorenz, Halbe Max: Der Ring des Lebens, Schweriner Oskár: Der geraubte Bild. Gersdorff A.: Das Bild zu Sais, Ompteda G.: Maria du Caza, Hollaender F.: Das letzte Glück, Salten Félix: Olga Frohgemuth. Diers M.: Die Geschichte einer wandernden Liebe, Georg Ernst: Familienglück! Jansen Börge: Fatme, Sudermann H.: Die Indische Lilie, Höcker P. O.: Lebende Bilder, Lie Bernt: Im Kampf gegen die Übermacht.

**Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.**

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

**A zenemű-kölcsöntárba
is meglepő szép**

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 kor.,
vagy füzetenként 20 fill.

Legujabbak: Zerkovitz: Fecském hova szállsz? Gilbert: Ártatlan Zsuzsi. Hetényi: Pásztor dal, A sajtóhiba, A szultán zsebrendője, A zenélő óra, Heényi Albert: Toncsi. Garni. Salgó: Az ajtó. Grósz A.: Uri primás. Kerker: Goldfisch-Duett. Valahol a nagyalföldön, Howard: Tavasz dal, Hirsch L.: Csak négerül, Krier: Éjfél keringő, Strausz: Bátor katona, Kurucz: Nem tudok én neked csak virágot szedni... Szirmai: Olyan mint te... Grósz: Lízse nóta... Morena: Risi Bisi. Tanzwalzer-Heft. Borel - Clerk: La Matschische. Linke: Im Walzerrausch. Blankenburg: Abschied der Gladiatoren.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése**

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű és papír-
kereskedése

Kápolna-utca 26., 27.,
28. és Választó-utca
24. számú

házak

szabad kézből

eladók.

4210

Feltételek megtudhatók:

Dr. Éles Béla

irodájában

Arad, Deák Ferenc-u. 42.

**Eladó
vendéglő
és ház.**

Mindszenten, a főutcán levő
negyven év óta fennálló nagyven-
déglőmet összes berendezéssel,
házzal együtt — más vállalat
miatt — örök áron eladom,
esetleg haszonbérbe kiadom.

A vendéglő áll: 1 nagyterem, 1 kisterem,
1 söntés, üvegezett folyosó, fásított kert-
helyiség, szalonn, fedett kuglizó, 2 teke-
asztal (egyik új); továbbá 6 szoba, 1 téli
és 1 nyári konyha, éléskamra, magtár,
jégverem (jéggel), istálló, göré, 2 nagy
pince, stb., stb.

Saját acetylén-világítás
és vízvezeték a házban.

Komoly vevőknek vagy bérbe venni szán-
dezőknek szívesen ad bővebb felvilá-
gosítást a tulajdonos

Zánthó Kálmán
vendéglős 2872

Mindszent, Csongrádmegye,
vagy Ujpesti katolikus vendég-
lőstől kapható.

Segéd

a róls árú székemből, mely a ma-
gyar, német és román nyelvbe
jártas

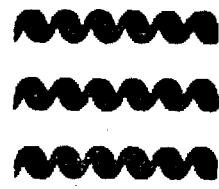
felvétetik.

Ajánlatok

Wohlberg Lipót,

Arad.

4087

B

O

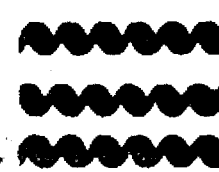
U

R

B

O

N

színes vagy vízi nyomás nélkül, teljesen maradvány
és hammentes, ami által teljesen ártalmatlan.

Gyári raktár nagyban és kicsinybeni eladásra

H U S S E R L M.

dobánykülönlegességi tömszedésben.

4466

**Szivarkahüvely
Verge szivarka-papír.**

Paradicsomot

30 klgr - mos kosarakban,
saját embereivel házhoz
szállítva, ajánl 7 fillérért
kilogrammonként. :: 4222

Faragó Gyula

konyhakertésze Arad-Gáj.

Telefon 544. szám.

17010—1911. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagymélt. m. kir. Belügyminiszter ur 4489—911 sz. rendeletével Olaszország Caserta, Nápoly, Salernó és Palermó kerületeiből belérvé ezen kerületek kikötőit is, származó bizonyos áruk és tárgyak behozatalának és átvitelének tilalmazása, illetve korlátozása tárgyában a következőket rendelte el:

Az osztrák cs. kir. kormánynyal történt megállapodás szerint a kolera behurcolásának megakadályozása céljából az alábbiakban felsorolt áruknak és tárgyaknak Olaszország, Caserta, Salernó és Palermó kerületeiből, valamint az ezen kerületek kikötőiből való behozatala és átvitele tilos, illetőleg csak az alábbi körülmények között engedtetik meg: 1. Használt fehérnemű, ócska és viselt ruha (használati tárgyak, használt ágyneműk (használt ágylak). Ha e tárgyak utipodgyásként vagy lakhelyváltoztatás folytán szállítanak, ez esetekben a határszéli eszközendő egészségügyi vizsgálat és kezelésre nézve fennálló különleges szabályok alá esnek. 2. Törlőrongy és pipirgyártásra szánt rongy. Ezen tilalom alól kivételnek: a. (azok a rongyok, amelyek összesajtoltva vagy abroncsos csomagokban, mint tömegáru (en gros) szállítanak, b) a fonó-szövő műhelyekből, feldolgozó avagy fehérítő telepekről származó új hulladék, továbbá mügyapju (Kunswolle, Snoddy) és új papír hulladék. Az

1. és 2. alatt megjelölt áruk és tárgyak átvitele azonban meg van engedve, ha azok oly módon vannak csomagolva, hogy azok utközben nem kezelhetők. Fertőtlenítésnek csak oly áruk és tárgyaknál lehet helye, amelyeket a helyi egészségügyi hatóság fertőzöttnek tekint. Ezen rendelet azonnal hatályba lép. Kelt Budapesten, 1911 évi augusztus hó 1-én. Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

Arad 1911 évi augusztus hó 28-án.

Sarlot,
főkapitány.

Legelősbbs beszerzési forrás!!

Szülők szives figyelmébe

ajánlom az iskola beiratási igény
alkalmából kiváló minőségű

fiu- és leányka-cipőimet

ugyszintén összes felszerelési cikkeimet u. m. kalap, gallér, kézelő, nyakkendő és fehérneműket, miket üzletáthelyezés folytán ez alkalommal gyári áron árusítok.

Kérem próbavásárlást
tenni.

Iványi Menyhért.

Arad, Forrai-utca gróf Hu yedi-
palota. 4011

Iskolakönyvek

tartós bekötését szolid árak mellett vállalja az

Aradi Nyomda Részvénytárs.

könyvkötészete József főherceg-ut 22. szám.

Akar ön sok pénzt!

megtakarítani, úgy okvetlen szerezz be cipő, kalap és uridivat cikkeiben szükségletét

KORÁNYI-nál

:: a Szabadság-teren :: 4076

A beiratáshoz

vidékről érkező i. t. szülőket értesitem, hogy előrehaladott saison miatt,

25.000 pár cipő

kalap és uridivatcikkek hallatlan olcsó

árban kerülnek eladásra.

Használja fel e ritka alkalmat és győződjön meg, mely pénzébe nem kerül. !! Szenczációs kedvezmény!!

Ingyen javítom a nálam vásárolt cipőket.

Az összes hazai

1835

Zsák és Ponyva

gyárak készítményei nagyban és kicsinyben is a legnagyobb választékban kapható az

Erdélyi és Bácskai Iparáru raktár

Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél Andrásy-tér 6. (Verbos ház.)

Kötél gyártás! Telefon szám 649. Pokróc lerakat!

Ezen rovatban minden szövegi közlésnek ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: János utca 28.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján is küldendők — a szabványon a szög ellen — vagy levélbútyegokban. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzé kell tenni a megkeresésnél. (A jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, és azonos, válaszképp csak a kiadóhivatal. Az apróhirdetések díja a szög száma szerinti számítódik. Minden szövegi közlésnek 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a közlésben többszörösen jelenik meg. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatalban díjmentesen megismerkedni. **HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRÁIG VÉTELYNEK FÉL.**

Zálogházból
váltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad. **Farkas Streicher** Arad, Tőkölly-tér 1. 2974

OKTATÁS.

Német, francia nyelvet, tantárgyakat tanít polgári iskolai tanítónő. Értekezhetni Ilona-utca 4. szám alatt, a délutáni órákban. 3788

Izr. fiúinternátus
Arad, (Chorin Áron utca 1. sz.) Az intézetbe a jövő tanévre még egy pár gyermek felvétetik. Prospektussal készséggel szolgál az igazgatóság. 3697

Zongoratanítónő
órákat ad házban és házon kívül, kezdők és haladók részére, igen jó módszer szerint. Cim a kiadóban. 4137

Okleveles tanítónő, állami tisztviselő neje, aki tíz évig mint állami iskolai rendes tanítónő működött, elvállalná a saját lakására feljáró elemi iskolai lányok vagy fiúcskák privát oktatását és magánvizsgálati előkészítését az összes népiskolai tárgyakból. Tanít német nyelvet és mint okleveles ipartanítónő kézimunkát is. Értekezhetni déli 1/2 és 1/2 óra között. Cim a kiadóban. 4237

INGATLAN.

Magánház, Ilona-utca 4. szám, 3 szoba, konyha, mellékhelyiségekkel, tágas udvarral, szép kerttel október elsejétől kiadó, 4096

György-utca 5. sz. magánház szép gyümölcsös kerttel, szabadkézből eladó. Bővebbet ugyanott. 4212

Barackán az agyvögyi hegyen eladó egy 4 és 1 holdas szőlő terméssel, vagy anélkül. 4214

Eladó földbirtok Aradmegyében, Aradkövi (Kúvin) község határában 254 m. hold szántó és 20 m. hold legelőföld. A gyoroki állomástól 1/2 órai kocsijárással, a hegyaljai motorostól 1/2 órai gyalogolással van. A földbirtok közepetáján 7 éves gazdasági épületekkel, melyek teljesen jókarban vannak és cseréppel fedettek. Tudakozásnál lehet a tulajdonosnál, Wiesenmayer János földbirtokos Ujszentanna, Andrassy-utca 747. szám. 4186

Modern magánház eladó.
Kapa utca 45/b. kényelmes urlakás, arnyas udvar, kert, termő szőlő és fiatal gyümölcsfákkal, villany, vízvezeték. Esetleg kisebb házzért elcserélendő. — Értekezhetni a déli órákban 8-ig ugyanott. 4136

Csinos magánház és egy 280 négyszögöles üres telek eladó Kossuth-utca 9. szám alatt. 4198

Eladó ház Arad, Kurticsi-ut 21-22 (országút) melyben egy kitűnő szatócsüzlet italmérés és dohány-tözsdevel, két nagy lakás, pince, ólak, nagy szőlő, gyümölcsös és konyhakert egy üzlet mint egy gazdálkodónak nagyon alkalmas. Értekezhetni ugyanott az üzletben 4211

A felső-temető mellétt eladó 4 hold 1486 m²-ől szántóföld, mely téglaverésre kiválóan alkalmas. Értekezni lehet Boczkó-utca 8. sz. 4189

VÉTEL ÉS ELADÁS.

10 koronától kezdve férfi fűző, boks cipő kapható Aradi Cipészek Termelő Szövetkezeténél Szabadság-tér 15. Bizomány raktárak Csermón és Piskin. 8451

Egy pedálos cimbalom eladó 70 koronáért. Cim a kiadóban. 4140

Olcsó bevásárlás! Ha olcsó és jó szitát akar venni, akkor keresse fel Mandl Károly szita és rosta készítő Vörösmarty utca 3. (Színházzal szemben.) 3723

Eladó elköltözés folytán jó karban levő ebédlő, hálószoba és szalonberendezés. Bővebbet Szentlászló-utca 7. földszint 2. 4110

Petroleumos hordókat veszünk azonnali és későbbi szállításra, legmagasabb napi áron. Schenk és Társa, Arad. 4080

Kerékek megvételre egy 10—12 hektoliter nagyságu vasból készült víztartályt. Popescu János jegyző, Magyarad. 4334

Gyári áron alóli jó és olcsó női, férfi és gyermek cipők nagy választékban csak az Amerikai áruházban, Salacz-utca 1. sz. Róna Jenőnél szerezhető be. 3983

Szeptember hó 20 iki szüretnél 200 hektó must eladó. Bővebben Kellemen István vendég-lős, M.-pécska. 4027

Karácsonyról visszamaradt legdivatosabb doboz levélpapírok teljesen ép dobozokban 25% engedménnyel lesznek kiárúsítva Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Andrassy-tér 16. Maurer-féle kilométer autómobil- és kerékpár térkép ára 60 fillér. 555

Szagos lesz az utca amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisznál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-3320

Egy üzleti berendezés olcsó árban eladó. Sütő Józsefnél, Forray utca. Ugyanott kiseleztezt porcelán kapható, különként 20 kr.-ért. 4009

Isholalkönyvek a legújabb kiadásban, a tantes-tületek által előírt író és rajzszerek, valamint az ö-szes iskolai cikkek előnyösen szerezhetők be Pichler Sándor könyv-, papir- és írószerszerkeskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 808. 2551

Két világos faragott ág ruganymatracokkal, éjjeli szekrények márványlappal összesen 25 frtért eladó Krausz Jenőnél, Hunyady-palota 4216

Gyermekek kocsai megvételre kerestetik. Ajánlatok Vas, Weitzer János utca 1. sz. II. em. küldendők. 4215

Fejze utca 24. szám alatti telkek parcellázva, vagy egészben, továbbá Kossuth-u. 33. és Sarkad Választó-u. 26. számú házak szabadkézből eladók. Ugyanott 4 lóra való istálló is kiadó. Bővebbet Választó-u. 26. szám alatt. 4091

Fűszerüzlet állvány jutányosan eladó Barát Kalmán-nál Ujarad, Fő utca 31. sz. 4207

12 lóerős használt lokomobil, valamint egy 10 lóerős, jutányosan eladó Arad, Katalinfürdő. 4229

A világhírű amerikai Vera cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szerezhető be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Vásároljon ottan, hol a legjobbat olcsón veheti, ez csakis Klein József Arad, Petőfi-utcai cipő üzletében lehetséges, hol úgy saját gyártmányu, mint valódi amerikai formájú cipők nagy választékban kaphatók. Városi és megyei telefon 826. szám. 3725

Hegyi csémege szőlő teljesen érett, a legjobb fajokban, nagy mennyiségben kapható Palkó Lázár szőlőgazdaságában. 3131

Kötegyáni vasúti állomástól 5 percnyi távolságra fekvő 150 holdas tagbirtok gazdasági épületekkel és takarmánnyal együtt 1911. október 1-jére haszonbérbe kiadó Értekezhetni a tulajdonosnál dr. Rokszin György ügyvéd, Nagyvárad. 4173

Veszek egy nagyobb és egy kisebb házat, nagy bankteherrel is, némi készpénzfizetéssel. Ügynökök díjaztatnak. Czímem a kiadóban meg tudható. 4188

Kerékpáros Gyorsfutár Vállalat ::
Telefon 848.
Iroda: Deák Ferenc-utca 30. szám. (Fábián-utcai oldalon.) 3443

Csillárok, Villamos felszerelések legolcsóbban 1017
Diamant-nál Atzél Péter-utca 2. (Hudorján)

Biztosítom, hogy nem bánja meg
ha finom 14 karátos arany ékszer, zseb és modern hárfá ütő inga-órát akar venni, vagy javíttatni, ha felkeresi **ZINNER VILMOS** 3102 műórás és ékszerész üzletét Forray-u. Szabadság-téri sarok-épületben.

Ennek rovában minden sor egy-
smert betűértékek ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 156. sz.
Szerkesztőség: 267. sz.

Apró hirdetések felvételének kiadói díjában, vidékről az apró hirdetések posta útján történő küldéséért a kiadó díjában a szöveg előtti 2 avagy levélbéljegyekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jelölt leveleket kivéve) felvilágosításul azelőtt a kiadói hivatal, és esetében, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlésben négyhuzással jelölendők. Az apró hirdetések előre tartandók. A hirdetés a kiadói hivatal kivételével díjtalanul megismerkedni. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

KÜLÖNFÉLE.

Kutya,

angol Fokszterier, nőtény, fehér
hosszuszőrű elveszett; a kutya Lady
névre hallgat. Átadóját megjutal-
mazom. Schütz kapitány közös hu-
szárlaktanya. 4232

1-2 iskolás

gyermek az összes iskolák köz-
vetlen közelében felvétetik. Bőveb-
bet íj. Klein Mór könyvkereske-
désében és a kiadóhivatalban. 8599

Vidéki szülők figyelmébe!

Ha iskolás gyermekét uri család-
nál jól kívánja elhelyezni, úgy
időt és fáradságot takarít meg,
ha a Gyorsfutár irodához, Deák
Ferenc-utca 80., Fábrián utca sarok,
fordul. Számos uri család pontos
címe előjegyzésben van. 4072

Két iskolás fiú

nyerhet teljes ellátást. Német,
francia társalgás, esetleg tanítás
is. Zongora használat. Révay-utca
8. szám. 4225

Özv. urinő

elvállal egy intelligens kisleánykát
teljes ellátásra. Cím a kiadóhiva-
talban. 8830

Intelligens fiatalember

uri családnál teljes ellátást keres.
Ajánlatok kéretnek pontos cím és
ár megjelöléssel a Gyorsfutár vál-
lalathoz Jelige „Uri ellátás.” 4209

Értesítem 4226

igen tisztelt vevőmet, hogy címem
ezután Hal-tér 6. Beregi Kálmán.

Épület és díszműbádogos

munkákat legjutányosabban készít
egy helyben, mint vidéken Diamant
lenő Weitzer- és Kazincy utca sarkán
(Polgári iskolával szemben.) 8681

Nappal elegáns fotel,

éjjel kényelmes ágy a Szopperlaung-
féle szabadalmazott zsolye (fotel)
már 95 koronától kezdve. Divánok,
ottomanok, összecsukható párnázott
vaságy vagy három rétegű afrik mat-
racok, ruganyos matracok, levarott
szalmacsukok legolcsóbb bevásárlási
forrása Reiner J. Gyula kárpitos és
diszítónél Arad, Lázár Vilmos-utca
1-2. sz. 4066

Vidéki 4128

leánykáknak jó és gondos ellátást
ajánl özv. Preisinger Béláné okle-
veles tanítóné Arad, Magyar-utca 24

Érdeklődő hölgyeknek

szívesen rendelkezésére bocsájtom
hálából azon kitűnő szert, amely
egyszerre szabadított meg minden-
féle haj és fejbőr bajoktól. Flórián-
utca 5c. sz. ajtó 2. kapu alatt
jobbra. 4196

Gartner Sámu

kerékpár- és varrógép raktára
Weitzer János-utca 2. szá n.
Telefon 751.

Új kerékpárok a legjutányosabb
árakon. — Raktáron tartok 50 da-
rab használt kerékpárt 50 koroná-
tól feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakszervizjavító-műhely.

Uri családnál

intelligens hivatalnok leány azonnal
teljes ellátást keres. Ökvetlen fő-
téren. 4239

Augustus 25-én

nyílt meg Aradon a Ferencz-téri
polgári fiú-iskola mellett a „Miner-
va” könyv- és papirkereskedés.
Knieszer Imre és Tsa. 8988

Herkules 8881

Motor tűzifa fafűrészelési vállalat
Arad, Szabadság-tér 17. Telefon 658.
Elvállal legmodernebb gépeivel
tűzifának házaknál való fűrészelé-
sét, hasítását és behordását legol-
csóbb árak mellett. Sürgős esetek-
ben módunkban áll 1 waggon fát
2 óra alatt teljesen bevégezni.

Tettes baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz
baromfi fűrés porától. II-3506

Elegáns

bérrautók

turára, napra, órára Szabadságtér
17. sz. Telefon 816. 2728

A gyermekek számát

2 vagy 3-ra korlátozni okos és sok
pénzt takarít meg. A biztos utmu-
tatást ehhez — melyre vonatkozó-
lag sok ezer hálalrat érkezett be,
90 fillér magyar bélyeg ellenében
diszkrétan küldi: Frau A. Kaupa
Berlin S. W. 266 Lindenstrasse 51.
1224.

Iskolakönyvek

tartós bekötését szolid árak mel-
lett vállalja az Aradi Nyomda
Részvénytársaság könyvkötészete
József főherceg ut 22.

Segéd a rőtös

szakmából fölvetetik. Ajánlatok
Lobstein Pálné és Társa cég Uj-
szentanna.

Segéd a rőtös és szövőlenél

szakmából állandó alkalmazást nyer,
Klein Arthur-cégnél Aradon, Asz-
talos Sándor-utca.

Használt

ólom

megvételre kerestetik

A közelgő iskolai idényre

ajánlom a m. t. szülők b. fi-
gyelmébe dus választékú divat-
szövet raktáramat. A szövetek
méterenként is eladatnak, va-
lamint elegáns diáköltönyök és
felöltők jutányosan készített-
nek.

Schäffer Henrik

ARAD, Andrásy-tér (Mag-ház)

Telefon 208. szám

Uj üzlet! Városi és megyei telefon 855. **Uj üzlet!**

A legelegánsabb női és leányka felöltők szigorúan szabott árak mellett feltűnő olcsón szerezhetők be

György Menyhért és Társa

ujjonnan megnyílt áruházában

Arad, Andrásy-tér 8. A Minorita templom bejáratával szemben.

Kérjük választékunk megtekintését vételkényszer nélkül.

Iskolai beiratási hirdetés!

Iskolai beiratási időnyre.

Fischer nagyáruházának

Arad, Szabadság-tér 12. 1102

szenzációs olcsó árjegyzéke!

Külön osztály gyermekek részére!

Gyermek nyakkendők!

Gyermek mosó nyakkendők csokor	10 kr.
Gyermek " " regatta	15 "
Gyermek tiszta selyem csokor	25 "
Gyermek " " regatta	25 "
Gyermek " " plastron	29 "

Gyermek ingek!

Gyermek ingek vasalt fehér	95 kr.
Gyermek ingek jó minőségű sifonból	1.05 "
Gyermek ingek puha mellű sifonból	1.25 "
Gyermek ingek egész finom madipulánból	1.45 "
Gyermek gallérok és manzsetták jó minőségben	

Gyermek kalapok!

Gyermek őszi kalap lodenből	75 kr.
Gyermek " " fekete és színes	98 "
Gyermek " " finomabb min.	1.25 "
Gyermek " " elegáns kivitelben	1.85 "
Gyermek " " sikkos forma selyem bélésel	1.50 "

Gyermek sapkák!

Gyermek sport sapka kockás szövetből	85 kr.
Gyermek sapka kék szövetből	50 "
Gyermek deák sapka finom chevrotból	65 "
Gyermek matróz sapka kék és piros szövetből	75 "
Gyermek matróz sapka kék és piros selyemből	1.15 "

Gyermek eső ernyők!

Gyermek eső ernyő croiseból	95 kr.
Gyermek eső ernyő clottból	1.15 "
Gyermek eső ernyő finom canelából	1.45 "
Gyermek eső ernyő sergeből	1.60 "
Gyermek eső ernyő jó minőségű selyemből	1.75 "

Gyermek zsebkendők!

Gyermek zsebkendők képekkel	05 kr.
Gyermek zsebkendők sifonból fehér	08 "
Gyermek zsebkendők vászonból	11 "
Gyermek zsebkendők jobb minőségű vászonból	14 "
Gyermek zsebkendők fin. szín. batiszt	15 "

Gyermek iskola táskák!

Gyermek iskola táskák viaszos vászonból	35 kr.
Gyermek iskola táskák színes képekkel	45 "
Gyermek isk. táskák vizm. vászonból	50 "
Gyermek isk. táskák jó minőségű tartós	60 "
Gyermek iskola táskák bőrből	75-1.50 "

Gyermek patent harisnyák fegy-házi munka!

Gyermek pat. harisnyák, árak nagyság szerint.	
Gyermek patent harisnyák jó min.	15-27 kr.
Gyerm. pat. harisny. diamant fekete	19-38 "
Gyerm. pat. harisny. dupla sarokkal	27-45 "
Gyerm. pat. harisny. legjobb min.	32-57 "

Különböző tárgyak gyermekek részére!

Gyermek nadrág tartók gumiból	19-35-ig.
Gyermek zsebkés fehér és barna csonttal	20-30-ig.
Gyermek fogkefék	10-25-ig.
Gyermek pénz erszény bőrből	10-50-ig.
Gyermek patent zseb tintatartók	25-50-ig.

Férfi divat osztály! Olcsó árjegyzék!

Férfi fehérnemű!

Férfi ing színes puha mellű	1.15 kr.
Férfi ing sifonból piquet mellű	1.85 "
Férfi ing angol zephirből színes	1.45 "
Férfi ing egész finom fehér damaszt mellű	1.65 "
Férfi ing egyedüli különlegességem drapp csikos	1.75 "

Férfi kalap ujdonságok!

Férfi kalap jó minőségben	1.25 kr.
Férfi kalap megbízható jó minőségben	1.50 "
Férfi kalap színes és fekete legújabb forma	1.75 "
Férfi kalap elegáns, finom gyapjuból	2.00 "
Férfi kalap legfinomabb nyulszőrből	2.50 "

Férfi esőernyők!

Férfi esőernyő croiseból	1.15 kr.
Férfi esőernyő jó minőségű clottból	1.85 "
Férfi esőernyő tartós canelából	1.50 "
Férfi esőernyő glória selyemből	1.75 "
Férfi esőernyő finom selyemből	1.95 "

Férfi nyakkendő öviási választékban!

Férfi batiszt csokor szép mintákban	11 kr.
Férfi batiszt regatta szép mintákban	19 "
Férfi selyem csokor gyönyörű szép mintákban	25 "
Férfi selyem regatta gyönyörű szép mintákban	35 "
Férfi nyakkendő tiszta selyemből ujd.	50 "

Különböző férfi divatcikkek!

Nagyválasztéku zsebkendők dr.	19-25 kr.
Jó minőségű nadrágtartók drb.	35-50 "
Jó minőségű harisnyakötők drb.	39-50 "
Nagy választék divatos kezelő-gombokban	25-50 "
Jó minőségű köpper lábravaló alkalmi vétel	95 "

Férfi harisnyák!

Férfi harisnya maccoi nyerszín párja	19 kr.
Férfi harisnya színes és fekete párja	25 "
Férfi harisnya divatos csikos párja	29 "
Férfi-harisnya különlegesség legújabb minták párja	35 "
Férfi harisnya tiszta cernából párja	45 "

Női divat osztály!

Női fehérnemű!

Női ing sifonból himzéssel díszítve	85 kr.
Női ing madipulán gyönyörű himzés betéttel	1.15 "
Női ing finom vászonból kézi himz.	1.50 "
Női ing finom franc. batisztból szín.	1.75 "
Női ing rumburgi vászonból kelen-gyének	2.00 "

Különböző női divatcikkek!

Női selyem esernyő alkalmi vétel	1.75 kr.
Női selyem övek, fekete és színes	50-95 "
Női selyem gumi övek, fekete és színes	95-1.50 "
Női kiegészítők bőrből legújabb.	45-1.90 "
Női selyem nyakkendő és divatos gallérok.	

Női harisnyák!

Női harisny. kötött szín. és fekete párja	35 kr.
Női harisnyák színes csikos legújabb divat párja	39 "
Női harisny. mintázott tiszta cernából párja	50 "
Női harisny. flour fek. alkalmi vét. párja	65 "
Női harisny. flour áttört egész fin.	95 "

Elsőrendű helybeli készítményű CIPÓKBEN óriási választék.